

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

Caput I. Explodit Exceptionem Mixti Capituli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

Secularibus seu (en Synonyma) vitam singularem agentibus agitur Cap. 43. §. penult. de Elect. in 6. An non & per sextam hanc Demonstrationem Veritati

Victoria parca est? (a)

Ergo omnis populus poterit spectare triumphum. (b)

Equidem in hac Controversiâ, quæ ex Libro Sexto Decretalium & C. Indemnitatibus excitata est, Demonstrationum Senario (qui numerus est perfectus, ut loquitur Bonifacius VIII. in Prefat. ad Libr. 6.) acquiescendum judico.

Sed nos immensum spatium confecimus equor, (c)

Hic teneat nostras Anchora iacta Rates. (d)

- (a) Ovidius L. 13. *Metamorph.* v. 347. (b) *Idem* L. 4. *Trist. Eleg.* 2. dist. 10. (c) *Virgil.* L. 2. *Georg.* v. 540. (d) *Ovid.* Libr. 1. *de Art. Am. distich. ult.*

PARS SECUNDA

Diluit Objectiones Adversariorum.

ET si prima hujus Lucubratiunculæ Pars eas exhibeat Demonstrationes, quæ pleno meridie Veritatem detegant, & nativis radiis suis omnes dubiorum nebulas facile dispellant; tamen ne quid à nobis dissimulatum aut præteritum quis putet, omnes hoc loci Adversariorum Objectiones ordine examinabimus, ut contraria juxta se posita clariùs elucescant, & lux à tenebris intendatur majorémque nostræ Demonstrationes ab oppositis futilissimis Cavillationibus Auctoritatem indipiscantur. Nempe ex hac Parte illucescet, *quid distens æra lupinis*, quid figmentis Achilleæ argumenta.

Nu. 102.
Quare post clarissimas Demonstrationes adhuc Objectionibus respondetur.

CAPUT I.

Explodit Exceptionem Mixti Capituli.

Miscet quadrata rotundis Adversarii, ut Caput Indemnitatibus, Electioni Freckenhorstenli tam fatale, vel elidant, vel eludant: Et primò quidem ad vulgata Brocardica de *Mixto* confugientes, negant Freckenhorstense Collegium ex Canonicabus & Canonicis mixtum contineri sub dispositione Capituli Indemnitatibus, quòd tantùm de Electione Mulierum agat. Primò, quia generaliter mixtum sub simplice non continetur. Secundò, quia §. ult. expressè dicitur:

Nu. 103.
Referuntur 4. Objectionibus ex Collegio mixto mendicata.

Adhuc licet præmissa, qua in multis à Jure communi discrepare noscuntur circa Electiones in quibuslibet s. Mulierum Monasteriis faciendis, ex certis causis rationabilibus specialiter s. duxerimus statuenda; intentionis tamen nostra nequaquam exitit, ut per illa quoad Electiones in aliis Virorum Monasteriis, vel quibusvis Ecclesiis celebrandas aliquid immutetur; sed Jura præcedentia in suâ omnino maneant firmitate. Tertio quia C. Indemnitatibus correctorium sit Capitis Cùm in cunctis s. Inferiora de Elect. vi cuius suffecerit Abbatissam attigisse vigesimum quintum annum. Quarto denique, quia Wamesius de Jur. Pontific. Consil. 20. Electionem Decani Nivellensis à dispositione Capitis Indemnitatibus titulo Capituli Mixti exceptam velit.

Ad levissimas has Objectiunculas exsufflandas & plurimæ & solidissimæ in promptu sunt Responsiones, ita ut hic merito dicere possim: Responsionum
inopem me copia fecit.

Eas equidem nunc jam, ut distinctius procedam, per diversos proponam Paragraphos.

S. PRIMUS.

Reddit Responsionem primam generalem & indirectam ad quaternas præmissas Objectiunculas.

Nu. 104.
Quatuor
Objectiun-
cula respon-
sione indi-
rectâ re-
spondentur.

SI tenent Argumenta è loco Mixti deprompta in hac materia; & si Mixtæ Canonissarum Congregationes exleges sint respectu Capitis Indemnitatibus; Sequitur primò, totam Antiquitatem cum omnibus Authoribus antiquis, mediis, & modernis aberrasse turpiter, quòd Collegia Canonissarum mixta (ut vidimus totâ Demonstratione quintâ) Capiti Indemnitatibus alligaverint. Errasti ergo Lucerna Juris & princeps Libri sexti Interpres Joannes Andreæ, qui toties mixta Canonissarum Collegia ad Caput Indemnitatibus revocasti! Errasti magne Geminiane! Errasti docte Zabarella! Errastis Germani omnes, Neusseri, Wagnereckii, Wexii, Leurenii, Lacroii, Speidelii, Laymanni, Pirrhingii, Wiestneri, Corvini, Pichleri, Schmalzgrüberi, Schmierii! Errastis Belgæ, Lotharingi, Galli, Itali, Hispani, & quaquâ demum de Gente Authores, Zypæi, Vanespeni, Tholosani, Thomafini, Corradi, Alphonfi, Lopezii, Viviani, Hallieri, Petrei, Lambertini, Tamburini, Pignatelli, Gonzalezii, Lotterii, Marchantii, Tonduti, Bierlingi &c. quia (ut liquet à Numero 35.) Collegia Canonissarum mixta Capiti Indemnitatibus obligastis! E diverso solus viam Veritatis tenuit Wamesius; dum ut naufragæ Decani Nivellensis Electioni succurreret, secundam ei post naufragium tabulam porrexit, Exceptionem Mixti,

Nu. 105.
Si tenet
Argumentum de
Mixto,
sequitur
errasse om-
nes A.A.

recen-

recentissimè in hunc casum excogitatam. Nempe hic rem acu tetigit! hic veritatem in puteo latentem extraxit!

Hic Vir, hic est, tibi quem laudari sapius audis! (a)

Unus homo nobis fingendo restituit rem!

Sequitur secundò, quod valde extra *Iustitiæ Orbitam* recesserit *Rota Romana*; N. 106. quando (ut fusè videre est à num. 62.) Electionem factam in Collegio Seculari mixto Munsterbilsensi cassam declaravit, idè præcisè, quod Electa *Elsia* non fuerit trigeneria juxta caput *Indemnitatibus*. *Sequitur errasse Rotam, si &c.*

Nempe *Wamesio* plus (si *Diis* placet) quàm *Rotæ* deferendum est. *Plato instar omnium!*

Sequitur 3tiò; quod somniârint binæ Nobilissimæ totius Germaniæ Universitates, quando unanimitè voto per Facultates suas, *Canonicam & Juridicam* responderunt: *Quod Canonissarum Secularium &c. cum Canonicis Sacularibus Capitulum constituentium Abbatissa*, debeant esse *triginta annorum*, quodque & ita moraliter certum sit, & evidens; ut nemo rectè contrarium docere, consulere, vel judicare possit. vide num. 47. sed quid duæ illæ ut ut doctissimæ Universitates ad unum *Wamesium*? præfulget *Medius Fidius Wamesius Doctrinâ* N. 107. *Sequitur errasse tres Inclitas Universitates, si &c.*

Velut inter ignes

Luna minores. (b)

Sequitur quartò; quod & ipsa *S. Concilii Congregatio* in dictâ *Munsterbilsensi* causâ *Rotam* in *Error* impulerit: dum ipsa prior declaravit Electioni factæ à Collegio *Belisiensi*, mixto utique, obstare defectum ætatis *triginta annorum*; nam *Rota* se refert ad declarationem *Sacræ Congregationis*, dicens num. 2. *Juxta Resolutionem aliàs per Illustrissimos Dominos S. Concilii interpretes, in hac causa factam; quantum ad Electionem Elsiæ, NB. illa non potest sustineri, cum &c. constet illam non fuisse ætatis legitime 30. annorum, qua ex dispositione d. C. Indemnitatibus &c. est necessaria in Abbatissa. vide num. 62. pergit Rota suo num. 7. quod procedit etiam in Electione Abbatissæ, qua faciendâ est à Mulieribus simul cum Masculis, ut tradit Joan. Andr. in d. C. Indemnitatibus sub num. 3. P. Canonice & Geminianus in §. supradicta. num. 4. qui dicunt prædictum textum habere locum, etiam quando Canonici Seculares simul adsunt cum Mulieribus. Ut videas in causâ *Belisiensi* actum de Collegio mixto, ex *Canonicis & Canonicis Secularibus*, ut ibi expressè additur. An non & *Sacræ Congregationi* (quæ aliàs in suis Decisionibus vim legis habet. vid. num. 63.) unicum & singularem *Wamesium* anteferre oportebit?*

Sed ut ferales has sequelas eludant, audite, quid de novo *Adversarii* confingant. Fabulantur in suo *Restrict. Facti & Jur. in 3. propos. à n. 36. duplex Mixtorum Collegiorum genus* esse; unum in quibus *Canonici solum* *Canonicis* in

H 3

Divinis

(a) *Horatius.* (b) *Idem.*

Divinis subserviant; sed non efforment unum corpus, vel Capitulum cum illis; alterum in quibus Canonici cum Canonicabus unum conflent Capitulum, seu corpus. Primi generis Collegiis accensent *Collegium S. Waldetrudis Montense*; secundæ Classi adscribunt *Collegium Capitolinum Coloniae, Nivellense, Andloviense, Secanicum*. Primam speciem Capiti *Indemnitatibus* permittunt pro sua liberalitate: secundam mordicus capiti *Indemnitatibus* subtrahunt. Sed ô miserum! ô ineptum, & hæcenus in Germania inauditum figmentum! quod ut incidenter & per transennam num. 50. explori; ita hoc loci ex professo paulò fusiùs excutiam, diffingam, conyellam, comminuum.

N. 107.
Exaguitur in
est. sicut
quædam,
& hæc
nus inau
dita distin
ctio.
N. 110.
Esse nequit
Collegium
ex Canoni
cabus, &
Canonicis
mixtum;
nisi Cano
nica, &
Canonici
illud con
stituunt.

Et primò quidem dicite, amabo, Advocati Romani, quomodo Montense Collegium seu Capitulum, ex Canonicabus & Canonicis potest esse *mixtum*, nisi Montenses Canonice, & Canonici constituent, unum *Collegium mixtum*, unum *Capitulum mixtum*, unum *Corpus mixtum*? an non omne *mixtum* essentialiter componitur ex partibus suis? si ergo Collegium vel Capitulum Montense sit *mixtum* ex Canonicabus & Canonicis, indeclinabili consequentiâ sequitur, Montense Collegium, seu Capitulum, seu Corpus, componi ex Canonicabus, & Canonicis, tanquam partibus suis, & pariter sequitur, quod Montenses Canonice, & Canonici illud Collegium, illud Capitulum, illud Corpus *mixtum*, componant; cum impossibile sit aliquid ex partibus componi, & partes non componere. Hanc argumentandi vim si non penetratis; quæso ne hujusmodi materias tractetis;

Ne spissa risum moveant impune catervæ. (a)

Illorum scilicet catervæ, qui vel à primo limine Philosophiam salutârunt; nam hi naso suspendent adunco, Advocatum Romanum; qui ita desipiat, ut *mixtum* ponat Collegium, Capitulum, vel Corpus ex Canonicabus, & Canonicis; quin tamen concedat mixti illius partes Canonice, vel Canonicos, totum illud *mixtum* componere; nempe

Et pueri Nasum Rhinocerotis habent (a)

Sed

Claudite nunc pueri rivos. Sat prata biberunt. (b)

De hujusmodi falsugine; ne & Germanus Advocatus videatur,

Italo perfusus aceto (c)

N. 111.
Montense
Collegium
constituitur
ex Canonicis
& Canonicabus,
& tamen
non spectat
ad C. Indemnitatibus.

Secundò certum est, quod in Ecclesiâ Montensi Canonici cum Canonicabus (uti in cæteris omnibus Ecclesiis mixtis) componunt unum Collegium seu Capitulum; patet id apud Myræum *L. de Canonic. ex Rubrica capitis 26.* ibi: *S. Waldetrudis Collegium Montense Canonicorum & Canonissarum in Hannoniâ.* dicitur: *Collegium* in singulari, non *Collegia*. Ergo cum sit Collegium Canonicorum & Canonissarum, evidenter constituitur ex Canonicis & Canonissis, *vid. num. nostrum 50.*

a) *Martialis.* (b) *Virgilius.* (c) *Juvenalis.*

Tertio

Tertio probatur evidenter ex ipsis Adversariis intentum nostrum; nam illi in *Restrict. cit. num. 36.* disertè dicunt, quod *Montibus*, in Ecclesiâ S. Mariæ, in quâ sunt Canonissæ, *S. Bruno Archi-Episcopus Colonienfis*, & *Reformator Hannonia*, aliud Collegium Canoniorum stabiliverit & infra num. 38. expressè & rectè dicunt, quod *Ratio juris non permutat, ut in una Ecclesiâ sint duo Collegia*, utique totalia & perfecta. ibi: *Tum etiam ex ipsa ratione juris, qua non admittit in una Ecclesiâ DUO COLLEGIA nullâ consuetudine suffragante ad tradita per Hostiensem in c. 1. n. 1. de foro competent. Abbat. ibid. num. 18. Lotter. de Re Beneficiar. L. 1. q. 15. num. 10. & seqq. Rotam decis. 140. num. 11. part. 1. Recent.*

Unde sequitur evidenter, quod cum testibus ipsismet Adversariis, Canoniorum Collegium sit in Ecclesiâ B. Mariæ Montensi, in qua & Collegium est Canonissarum; & in eadem Ecclesiâ, ut concedunt Adversarii, DUO COLLEGIA esse non possint, sequitur, inquam, evidenter, quod Canonici & Canonissæ Montenses constituent UNUM formaliter Collegium, totale, adequatumque, nec officit, quod dicatur in Montensi Ecclesiâ stabilitum aliud Collegium Canoniorum; nam ipsi Adversarii ne contra sua dicta cogantur in una Ecclesiâ admittere duo COLLEGIA, scilicet totalia, & perfecta; debent irrefragabiliter concedere, quod ex Collegio partiali Canoniorum, & Collegio partiali Canonissarum constet unum Collegium totale; sicut ex pluribus populis particularibus v. g. Romanis, Florentinis, Neapolitanis, & cæteris, fit unus populus Italicus.

Unde explosissima est Adversariorum Distinctio Collegiorum mixtorum, in quorum aliis Canonici constituent Collegium seu Capitulum, in aliis non constituent.

Hic populus ridet, multumque torosa juvenus

Ingeminat tremulos naso crispante cacchinnos (a)

Quarto fabulosa illa distinctio de Collegiis mixtis, à capite *Indemnitatibus* expressè excludit Collegium *Nivellense* mixtum *Andlovviense* mixtum *Secanicum* mixtum; cum tamen hæc ipsa Collegia nominatim ab Authoribus passim capiti *Indemnitatibus* subdantur, *Nivellense* quidem à Zypæo, *Vanespeno*, *Covino*, quos citavi num. 79. *Secanicum* autem & *Andlovviense* à *Wexio* v. numero 89.

N. 112.
Idem dic de
Collegio
Nivellen-
si, Secani-
co, And-
lovviensi.

MIXTUM EST ITA COLLEGIUM ESSENDIENSE ut ex Canonicabus & Canonice fiat unum Capitulum, & tam Canonici, quam Canonice eligant *Abbatissam* patet ex *Wexio*, quem vide numero 40. ubi ita de *Abbatissâ Essendensi* loquitur: *Abbatissa illius loci liberè eligitur à Canonissis simul & Canonicis.* Et tamen hoc sic mixtum Collegium ab omnibus capiti *Indemnitatibus* subicitur.

N. 113.
Idem dic de
Collegio
Essen-
dienti.
vid.

(a) *Persius Satyrâ 3tiâ.*

vid. numerum 88. Ergo nullum est fabulosum illud Adversariorum fundamentum, quod illa mixta Collegia, in quibus Canonici cum Canonicabus constituunt unum Corpus & Capitulum, non spectent ad caput *Indemnitatus*: fundamento illi superscribo illud vulgatum:

Futilis ignaro cantetur fabula vulgo.

N. 114. *idem de Thorensi* Mixtum est Collegium Thorensis, & ita quidem ut Canonici illic cum Canonicabus constituant Capitulum. Liquet ex Myræo *de Canonic. cap. 64.* ibi: Thorensis Collegium Canonissarum, & Canonicorum. Nempe Collegium, non Collegia.

N. 115. *idem de Munsterbilsensi.* Mixtum est Collegium Munsterbilsense, & ita quidem ut Canonici cum Canonicabus efforment Capitulum, & eligant Abbatissam. Constat ex Decisione Rotali in Leodiensi Abbatissatûs, post Tamburin. 17. *de qua. vide numerum 63.* ibi: *Quod procedit etiam in Electione Abbatissa, qua facienda est à Mulieribus simul cum Masculis, ut tradit Joann. Andr. &c. & Geminianus &c. qui dicunt predictum textum, scilicet capitis Indemnitatus, etiam habere locum, quando Canonici Seculares simul adsunt cum Mulieribus.* Unde liquet in Electione Munsterbelisensi Canonicos cum Canonissis in Eligendo concurrisse. Et *vide numero 64.* quomodo Sacra Congregatio Concilii vocet Abbatissatum Belisensem, Abbatissatum *Ecclesia Collegiata utriusque Sexûs loci Munsterbilsensis.* Si autem sit Collegiata utriusque Sexûs, utique uterque Sexus illam Collegiatam constituit. Jam autem in causâ Munsterbilsensi, & Rota, & S. Congregatio, Collegium Munsterbilsense referunt ad caput *Indemnitatus.* *vide num. 62.* ibi: *Juxta Resolutionem aliâs per Illustrissimos Dominos Sacri Concilii interpretes in hac causa factam, quantum ad Electionem Elsia (in illo Monasterio Belisensi mixto Collegio peractam) Illa non potest sustineri, cum &c. constet illam non fuisse etatis legitima 30. annorum, qua ex dispositione d. C. Indemnitatus, non obstante quacunque consuetudine &c. est necessaria in Abbatissa.* Corruit itaque exceptio Adversariorum, dum ipsius fundamentum: quasi verò illa Collegia, quæ ex Canonicabus & Canonicis efformantur ad C. *Indemnitatus* non pertineant, S. Congregationis & Rotæ Rom. Decreto, ceu fulmine est concussum. Corruit inquam,

Ut collapsa ruunt subductis recta columnis.

N. 116. *idem de omnibus omnino Collegiis mixtis.* Denique omnia Collegia Canonissarum mixta, constituuntur ex Canonicabus, & Canonicis ut ad oculum demonstratum num. 109. sed omnia mixta comprehenduntur dispositione C. *Indemnitatus*, ut totâ Demonstratione stâ evictum est. Ergo Collegia, quæ constituuntur & efformantur ex Canonicis, & Canonicabus, comprehenduntur dispositione capitis *Indemnitatus.* Et hoc consequens expressissimè docent bine Famosissimæ totius Germaniæ Universitates per utramque Facultatem suam Juridicam, & Canonicam, quarum responsa ad calcem hujus operis, plenè refero. Ubi.

Ubi vides, quòd Universitas Colonienſis & Trevitenſis ad Quæſtionem primam: *An Canoniffarum Secularium ſingulariter extra communitatem habitantium* & NB. CUM CANONICIS SECULARIBUS CAPITULUM CONSTITUENTIUM ABBATISSA debeat eſſe trīginta Annorum juxta C. Indemnitatibus 43. §. Supradicta. de Election. in 6. ?

Nu. 117.
Quod ex-
preſſè do-
cent dua
iſtiffima
Univerſi-
tates.

Reſpond. Affirmativè.

Ad 2dam : *An id ita moraliter CERTUM & EVIDENS SIT, ut nemo RECTE contrarium docere, conſulere vel judicare poſſit ?*

Reſpond. Affirmativè.

Quid autem figmenta Patronorum malæ cauſæ ad tam celebrium Univerſitatum Oracula, de rebus in Germaniâ nouiſſimis lata : quæ extenſa vide ad calcem hujus Lucubrationis.

Et hoc Conſequens expreſſiſſimè docet Belga doctiſſimus Zypæus *Libr. 3. Nu. 118. Et Zypæus.* *Conſult. Canoniar. de Regular. Conſult. 7. de Canoniff. Secular.* dum Num. 1. ſcribit : *Collega etiam utriusque ſexûs Præbendas poſſident, & Num. 2. addit : Abbatiffa, quæ Collegii caput eſt &c. ſolenni modo ex juris diſpoſitione, ſicut alia veri Nominis Abbatiffæ eligi debet. cap. Indemnitatibus §. penult. de Election. in 6.* nam Collegæ utriusque ſexûs dici nequeunt, niſi uterque ſexus Collegium unum conſtituat. Nec Abbatiffa talium Collegiarum utriusque ſexûs Caput appellari poſſet, niſi Collegæ utriusque ſexûs eſſent *Membra*, unumque corpus conſtituerent. Ergo Authore doctiſſimo hoc Belgâ Collegia mixta, in quibus Canonici & Canonice unum corpus, unum collegium efformant, ſpectant ad caput *Indemnitatibus*. Apagite ergo cum veſtrâ fingendi libidine Advocati Romani, & fateamini tot argumentis conſtricti, tot Authoritatibus preſſi, quòd ad omnia mixta Collegia ſe caput *Indemnitatibus* porrigat.

Et hoc Conſequens apertiffimè docet clariffimus Muſſipontanæ Univerſitatis in Lotharingiâ quondam Profeſſor Georgius Tholoſanus ſuprà Num. 57. ibi: *de Canonicis utriusque ſexûs Secularibus &c. Cap. Indemnitatibus de Elect. in 6.* ſubintellige, *agitur*. Si autem Caput *Indemnitatibus* agat de Canonicis utriusque ſexûs, utrumque ſexum ſimul & collegialiter ſumptum ad Cap. *Indemnitatibus* referre oportebit. *Sola enim Canoniffe non ſunt Canonici utriusque ſexûs.* Quid clariùs ? an necdum pudet figmenti ſui Advocatos Romanos!

Nu. 119.
Et Geor-
gius Tho-
loſanus.

Nu. 120.
Et Pyrrhus
Corradus,

Et hoc Consequens apertissimè docet Practicæ Romanæ Dux Pyrrhus Corradus supra Num. 54. nam cum dixisset: ET IN PLURIBUS LOCIS ALEMANNIÆ, UBI SUNT CANONICI & CANONISSÆ (nempe in omnibus Collegiis mixtis) FACIENTES UNUM CAPITULUM, subjungit: voluisse DD, Abbreviatores in literis ad earum Abbatissas dirigendis, quod deberet poni clausula: per hoc non intendit Papa approbare statum illarum per text. C. Indemnitatibus. Ergo Corradus & Abbreviatores Romani non dubitarunt Canonicos & Canonissas, facientes unum Capitulum, spectare ad caput Indemnitatibus. Sed quantum

Nu. 121.
Et impli-
citè saltem
omnes om-
nino Au-
thores.

Sententia hæc Prætoris Romanæ Ducis Pyrrhi Corradi & DD, Abbreviatorum distat à Fabellâ Romanorum Advocatorum? quæ (cum omnes Authores à sanâ Philosophiâ instructi judicent omnia mixta Collegia, ex Mixti partibus, scilicet ex Canonicis & Canonicabus constare) omnibus Doctoribus & sanæ Philosophiæ è diametro repugnat.

Hanc igitur ex Mixto heri eliquatam, eatenus inauditam, antiquis Rotæ Decisionibus, Sacræ Congregationis Oraculis, binarum famosissimarum Universitatum Responso, universalique omnium AA. Sententiæ omnino contrariam fabelam, quoties in posterum cantari contigerit,

Ridete quidquid cachinnorum domi est. (a)

Interim tamen hujusmodi ineptiis Advocati Romani (quâ conscientiam ipsi viderint) clarissimam Veritatem obnubilare, Judicibus Romanis fucum facere, & de victâ Veritate triumphare quærunt.

O curas hominum! ô quantum est in rebus inane! (b)

Nu. 122.
Rota in-
eptiis Ad-
versario-
rum cir-
cumventa,

Interim tamen hujusmodi ineptiis id effecerunt Advocati Romani, ut Justitia in duodecimum protelata sit annuum: imò ut Rota à rectè aliâ, & in hac ipsa causâ Decisis recesserit, & Freckenhorstensem Electionem, ætate legitimâ defectam, in summum Provisæ Apostolicæ præjudicium suo calculo approbavit.

Rectè cepit judicare Rota in duabus primis Decisionibus; sed vani Adversariorum obices eam à viâ rectâ detorserunt, idque Adversariorum Offucius factum; sed quidquid id est, macte animo Provisæ Apostolica:

Habet & Fortuna regressum. (c)

Et tandem bona causa triumphat. (d)

§. SE-

(a) *Plautus.* (b) *Perfius Satyr. i. vers. 1.* (c) *Horat. de Art. Poëtica. v. 3.* (d) *Ovid.* (e) *Lucanus.*

§. SECUNDUS.

Pro secunda indirectâ Responsione affert insigne Attestatum è Belgio.

SI mixta Canonissarum Secularium Collegia non pertineant ad caput *Indemnitatibus*, errârunt totius Belgii Austriaci Magistratus, tam Civiles, quàm Ecclesiastici, qui in Canonissis Secularibus ætatem triginta annorum semper requisiverunt: & ab immemoriali tempore (etsi aliquoties se obtulerit occasio, minoris ætatis Domicellas admittendi) nullam intra triginta annos ad Abbatissatum talem admiserunt, ut patet ex Authentico Testimonio, quod *Perillustris Dominus J. B. de Heems in Concilio Statûs ad Regimen Belgii Austriaci, Sacra Casarea & Catholica Majestati à Secretis*, nuper, scilicet 22dâ Decembris Anno 1732. Bruxellis dedit; quòdque in formâ probante Romæ exhibebitur; nam is ad propositos sibi Articulos sequentes:

1. *An in Brabantia & finitimis Provinciis dentur Collegia Canonissarum Secularium, in quibus Canonissa separatim habitent, & cum Canonicis unum Capitulum faciant? & quomodo illa Canonissarum Collegia vocentur?*
2. *An Canonissarum & Canonicorum talium Abbatissa, ut eligi possint, secundum Caput Indemnitatibus §. penult. de Elect. in 6. debeant indubitatè esse triginta Annorum?*
3. *An unquam auditum, talium Collegiorum Abbatissas infra annum ætatis tricesimum absque Indulto Pontificio eligibilitatis esse electas?*

Respondit idiomate gallico in sequentem sensum:

In Belgio quinque dantur talia Collegia, scilicet in Ducatu Brabantie unum dictum NIVELLEENSE, vulgò Nivelles. In Comitatu Hannonia duo dantur, unum MONTIBUS, vulgò Mons; ibi Imperator & Comes Hannonia est Abbas perpetuus.

Alterum est MALBODII vulgò Maubeuge, quod à plurimis annis est sub ditione Gallicâ.

In Comitatu Namurcensi etiam duo dantur: Unum ANDENNENSE, vulgò Andennes: alterum MONASTERIENSE, vulgò Monstriens.

Imperator ut Dux Brabantia, Comes Hannonia & Namurci, nominat Abbatissas jure Indulti Pontificii & jure Patronatûs Laici.

Illas SEMPER habuisse ætatem triginta annorum, & plurimum, constat ex Catalogis hic annexis sub litt. A. B. C.

Constat etiam, tam CONCILIUM STATUS, quàm Deputatos ad colligan-

Nu. 123.
Belgii praxi & mens circa ætatem Abbatissarum.

Nu. 124.
Belge semper in Abbatissa Canonissarum requisiverunt 30. annos.

Nu. 125.
In Belgio Austriaco sunt quinque Canonissarum Collegia:

Nu. 526.
Imperator nominat Abbatissas Belgicas.

Nu. 127.
da Constat ex

Catalogis, da Suffragia SEMPER consuluisse TALEM (scilicet triginta annorum) semper in Belgio Abbatissas, *ÆTATEM EXIGI* ex Compendiis hic annexis, litterâ D. E. F. G. Ex illis etiam videndum est, nullum NB. exemplum contrarium ab immemoriali saltem tri-
tempore, lit. A.

cenarias, Catalogus Abbatissarum Secularium Perillustris Capituli S. Gertrudis Nivellis in constitutas. Brabantia, & compositi ex 35. Domicellis Canonissis Secularibus, qua habitant Nu. 128. separatim, & ex 30. Canoniciis pariformiter separatim habitantibus: qui unâ con-
tricenarias semper stituunt dictum Capitulum. &

requisivit Concilium Scatûs. Electio Abbatissa moderna de Anno 1725. & Domicella Carolina de Berlaimont est nominata Abbatissa in etate 51. An-
Nu. 129. norum. &

Nivel- Electio de Anno 1706. & Domicella Maria Francisca de Berghes est nominata Abbatissa in etate 40.
lense Col- Annorum.

legium Et sic pergit Perillustris hic Secretarius litterâ A. reliquas Nivellenses Abba-
constitui- tur ex Ca- tiffas unâ cum Anno Electionis, & Anno ætatis earundem recentere.
tur ex Ca- nonissis & Canoniciis, Eodem modo litterâ B. pertexit Catalogum Præpositarum Andennensium, &
quorum litterâ C. Abbatissarum Monasteriensium; ex quibus Catalogis ad oculum patet
pays etiam in totum Belgio nullam admissam Abbatissam, quæ non saltem esset trigenaria, sin-
divisim in- gulis autem Catalogis ita subscribitur:
ter se ha- bitans.

Ego infrascriptus Secretarius Concilii Status ad Regimen Belgii Austriaci Sacra- Casarea & Catholica Majestatis declaro, quod suprascriptus Catalogus sit conformis Documentis Originalibus, qua dictum Concilium Status desuper Gu- bernatoribus generalibus fecit: in quorum fidem hæc subscripsi, & Sacra Casarea & Catholica Majestatis Sigillo, quo in Actibus officium meum con- cernentibus utor, communi. Actum Bruxellis vigesima secunda Mensis Decembris Anno 1732.

(L. S.)

J. B. de HEEMS.

Post Catalogos quæ Abbatissarum, quæ Præpositarum Belgicarum, Heemsius sequentes subjicit Extractus lit. D. E. F. G.

Lit. D.

Nu. 130. Extractus Relationis, quam Concilium Status fecit Governatori Generali Pro-
In Collegio vinciarum Belgicarum Marchioni de Caracena super Electione ejusdam Domine
Anden- Præposita Secularis Perillustris Capituli Canonissarum Ecclesia Collegiata S. Begge,
nensi Ca- & NOS presentâsemus ad dictam Præposituram Domicellam Annam Fran-
nonica ciscans

ciscam de Haverech, Canonissam dicti Capituli Andennensis, oriundam ex Civitate Namurcensi, dummodo ipsius junior Aetas, nempe 29. annorum non obstisset; quâ ponderatâ presentamus ad hanc Prapositionem Annam Mechtildem de Elderen Decanissam dicti Capituli Andennensis.

Adeste! adeste huc Advocati Romani, & advertite! quòd totum Concilium Statûs in Belgio pro Abbatissâ Gubernatori non audeat Domicellam undetricennem ob defectum ætatis & quidem in Collegio mixto (quale esse Andennense constat ex Num. 153.) item in Collegio Canonissarum separatim habitantium, ut habitant omnes Canonissæ Seculares, viventes sicut vivunt in Ecclesiis Secularibus Canonici Seculares C. Indemnitatibus §. penult. de Elect. in 6. adeoque habitantes ut Canonici separatim. Revideatur Demonstratio 1. 2. 3. Cogitate hîc, quantum Sententia hujus Sapientissimi Concilii de domesticis certè melius, quam vos de rebus extraneis, judicare præsumendi, distet à vestris Nugamentis, quæ de Collegio seorsim habitantium Canonissarum per Rotam spargere non erubuitis. Si Domicella 29. annorum ob juniorem ætatem ad Abbatissatum aspirare non audeat, judice toto Concilio Statûs Belgico, an Puella vix 27. annorum ad talem spartam admitti poterit?

Sed ad Heemsum redeamus.

Pergit ille lit. E.

Extractus Relationis, quam Episcopus Namurcensis Engelbertus de Bois, & Præsides Concilii Namurcensis, Joannes Baptista Polchet fecerunt Gubernatori harum Provinciarum Belgicarum Don Francisco de Melo super Electione cujusdam Domina Prapositionis Perillustris Capituli Canonissarum Ecclesia Collegiata S. Begga sive Andennensis 16tâ Novembris 1643.

Quo ad alias: illa reportarunt quoque aliquot vota; sed in minori numero; exceptâ Domicellâ Robertinâ de Merode, dictâ de Jehan; quæ accepit quinque secundas & quinque tertias; quemadmodum autem illa adhuc dum satis est juvenis, hinc illam inter quatuor supra memoratas non collocabimus &c. &c.

En iterum in Collegio Andennensi Mixto, & ubi separatim habitatur, aliqua ob defectum ætatis, et si tot votis munita, à spe Abbatissatus ab Episcopo Namurcensi, & Namurcensis Concilii Præsidente, Viris utique expertissimis, excluditur.

At si Advocatos Romanos Westerholt. audiamus, nulla certa ætas à Jure in hujusmodi Collegiis Mixtis, maxime si illic distinctè habitetur, est requisita. Electio in Collegiis Mixtis est casus in Jure omissus. Caput Indemnitatibus est correctorium Juris, & hinc minimè extendendum ad Collegia Mixta. At (quod Partis adversæ Dictum est, quàm objectivè falsum, tam entitativè insulsum) nobiles Puellæ simul atque mingere, & Abbatissæ fieri possunt. Quo ergo Jure, Illustrissime Episcopo Namurcensis, quo Clarissime Præsides bonam Merodiam,

ideo ab Abbatissatu excluditur, quòd sit undetricenaria. Nu. 131. Etsi Andennense Collegium sit mixtum & Canonisse separatim habitent. Nu. 132. An ergo Puella vix 27. annorum ad Abbatissatum aspiraret?

Nu. 133. Ibidem alia ob ætatem excluditur ab Abbatissatu.

Nu. 134.
Illiberalis
jocus Ad-
versario-
rum super
atate Ab-
batissa.

tot votis electam, vel ex Albo illarum, quæ pro Abbatissatu Gubernatori Belgii præsentari ex more debebant, omnino proscribitis? Est cur Merodia dicam Vobis impingat, & Jus suum in altioribus Tribunalibus propugnet, Romæ Mecastor, si Advocatis Westerholticis utatur, indubiè triumphatura.

Sed non curat Episcopus, non Præses vel nœnias Advocatorum Westerholtic. vel Partis adversæ illiberales jocos, non audiunt mundiores Belgæ deprompta ex *locis Mixti* vel *Mixti* sat fordida argumenta; sed hic

Sacer est pueri locus: extra

Mejete (a)

Extractus Relationis (pergit lit. F. Dominus de Heems) quam Episcopus Namurcensis, Ferdinandus Comes de Berlo, & Præses Concilii Namurcensis Westpin dederunt Marchioni de Betmar Gubernatori Generali Belgicarum Provinciarum in absentia Sua Serenitatis Electoralis Bavara; super Electione Dominae Abbatissa Secularis Perillustris Capituli Canonissarum Monasteriensis, secundâ Septembris 1702.

Nu. 135.
Domicella
27. annor-
um, nisi
potioribus
votis fulsa
Tricenaria
in Abba-
tiali Digni-
tate post-
habetur.

Et licet Domicella Joana Ludovica Florentia de Glymes Brabantina, de Sancto Martino, habuerit quinque primaria (suffragia comprehensis illis cujusdam Officialis & tribus secundis, quæ apparenter tantum & plus considerari deberent, quam dua prima, quatuor secunda, & sex tertia, qua habuit Domicella Agnes Isabella de Glymes, pariter Brabantina, de Faletze; Nos nihilominus censuimus dictam Domicellam de Faletze, utpote 30. annorum, nominari & præferri debere Domicella de Sancto Martino, quæ 27. annos tantum habet. &c. &c.

Ehodum Advocati Romani! hîc ego vos non *Nasum* cum Catullo; sed *auris* fieri opto; ut rectè audiatis verba illa: *UTPOTE TRIGINTA ANNORUM*, & illa: *QUÆ 27. ANNOS* (totidem scilicet, quot Vestra Westerholtia tempore Electionis numerabat) *tantum habet*. En quàm sanctè servent Belgæ Leges Romanas seu Pontificias de 30. annorum ætate Abbatissis præscriptas! quàm parum illas curavit Rotalis novissima Decisio, vestris artibus eò abducta, ut contra expressum textum *Capitis Indemnitatibus* Electionem approbârît Personæ tricessimum annum haud dum assecutæ. An eadem & hominum, & Legum fata sunt; ut ambo alibi, ubilibet magis, quàm in patria sua observentur colanturque? nec juvat hîc veterem vestram cantilenam de Collegio mixto ceu privilegiato mihi occinere; nam sicut

Citharædus

Ridetur, chordâ qui semper oberrat eâdem. (b)

Sic ego explodo toties repetitam de Mixto Exceptionem vestram, eamque retindo præsentè Exemplo, quo Belgarum Doctissimi, Episcopus & Præses totius Concilii Statûs, ad Abbatissatum Collegii Monasteriensis (quod Mixtum est, vid. Num.

155.

(a) *Persius satyrâ 1. vers. 125.* (b) *Horatius de Arte Poët.*

155.) Domicellam viginti septem annorum, et si multis suffragiis fultam, nequidem presentandam Gubernatori censuerunt. Ex verbis autem illis: *UTPOTE TRIGINTA ANNORUM*: patet evidenter, quod sagacissimi Belgæ in Secularium Abbatissarum Electione & Nominatione ad *Caput Indemnitatibus* tanquam ad Cynosuram respiciant. Quò si etiam respexissent Freckenhorstenses, Electio in Brevia & fyrtes haud incidisset.

Extractus Relationis (pergit Heemsius lit. G.) quam Episcopus Namurcensis Engelbertus de Bois, & Praeses Concilii Provinciae Namurcensis Polchet, fecerunt *Suae SERENITATI* Ferdinando Cardinali, Infanti Hispaniae, Gubernatori Generali Belgicarum Provinciarum super Electione D. Abbatissa Secularis & Perillustris Capituli Monasteriensis Canonissarum 7mâ Novembr. 1641.

Quo ad alias Canonissas; illae etiam reportarunt quadam Vota, sed in minori numero, exceptâ Domicellâ Joannâ Doyenbrügge de Duras, dicta de Loyoe, quae habuit duas secundas, & quatuor tertias. Verùm cum illa ultra 26. annos non habeat (quae aetas insufficientis est pro Abbatissatu obtinendo) Nos illam collocabimus inter ceteras &c. &c.

State hîc iterum (per ego vos Jovem Statorem oro) Advocati Romani, & edicite mihi, quid sibi velint verba illa: *Quae aetas insufficientis est pro Abbatissatu obtinendo?* An non hîc iteratò Belgicum Statûs Concilium ad *Caput Indemnitatibus*, tanquam ad lydiûm lapidem recurrit?

Cæterùm omni Extractui hîc relato singularim laudatus Heemsius hâc formulâ subscripsit:

Conformis dicto Documento Originali, reposito in meo Officio, in cujus fidem has subscripsi, & Sigillum secretum Sacrae Caesareae & Catholicae Majestatis, quo in functionibus meis utor, appressi Bruxellis 22dâ Decembr. 1732.

[L. S.]

J. B. de Heems.

Videat hîc Orbis, & miretur, quàm sanctè & Religiosè totum Belgium omnes omnium Collegiorum Electiones ad normam *Cap. Indemnitatibus* exegerit; dum ex *Catalogis* Abbatissarum ad oculum patet ab immemoriali tempore nullam unicam ad Abbatissatum in Belgio admissam, quae annum trigessimum non explisset, dum etiam ex *Extractibus* liquet complusculas, et si 27. imò 28. annorum, & ceterâ maximè idoneæ essent, sólo deficientis ætatis legitimæ titulo ab Abbatissatibus repulsas esse. Sciat porrò Orbis, omnia totius Belgii Collegia, in quibus Canonissæ degunt, nempe Andennense, Malbodiense, Monasteriense, Montense, Nivellense (ut constabit à Num. 152.) mixta esse. An non ergo Praxis totius

N. 137.
Canonica
26. anno-
rum ob de-
fectum
ætatis Ab-
batissatu
arctetur.

Nu. 138.
Belgium
sacro sanctè
C. Indem-
nitatibus
observat.

Nu. 139.
Omnia Bel-
gica Cano-
nissarum

Collegia
sunt mixta

totius Belgii tam uniformis, tam diuturna; misellam, novellam, & invitâ Minervâ editam, Advocatorum Romanorum Exceptiunculam de Collegiis *Mixtis*, omnino enervat? explodit? exufflat?

S. TERTIUS.

Propinat alias indirectas Responsiones.

Nu. 140.
Ex Doctri-
na Adver-
sariorum
sequitur.
Præstatis-
sima que-
que Cano-
nissarum
Collegia
contra
communẽ
Authorum
sententiam
non subja-
cere Capiti
Indem-
nitatibus

SIMixta Canonissarum Collegia non cadant sub caput *Indemnitatibus*, quòd Mixta sint casus in Jure ommissus, & caput *Indemnitatibus*, utpote correctorium Juris non sit ad Mixta extendendum, sequitur primò, quòd pleraque omnia Secularium Canonissarum Collegia, quæ tempore Bonifacii VIII. extiterunt, saltem maximè insignia, illustrissima, & splendidissima, v. g. *Andennense*, *Borghorstanum*, *Coloniense in Capitolio*, & ad *S. Ursulam*, *Diekirchianum*, *Edelstadiense*, *Eltinense*, *Essendense*, *Freckenhorstanum*, *Herisense*, *Malbodienese*, *Monasterio-Belisiense*, *Monasteriense S. Fregandi*, *Montense*, *Niedermünstrense* apud Ratisbonenses, *Nivellense*, *Novesiense*, *Obermünstrense* apud Ratisbonenses, *Romaricense* apud Lotharingos, *Susterense*, *Thoreense*, *Vredense*, *Willichianum* &c. &c. contra omnium AA. de illis agentium sententiam à Capite *Indemnitatibus* sint exempta; quia pleraque omnia Canonissarum Secularium Collegia, quæ tempore Bonifaciano aderant, mixta fuere. Vid. Num. 150. maximè insignia & præcipua. Vid. Num. 174. Nam *simplicia* plurimam partem post tempora Bonifacii, à tempestate turpissimi Lutheri, aurigante vel hæresi, vel liberioris vitæ ambitione, è Monachorum claustris, in qualiacunque Canonissarum Collegia emerferunt; ut docemus exemplis à Num. 169.

Nu. 141.
Sequitur
2dò, in
principali-
bus etiam
Collegiis
eligi posse
Puellas
quantilla-
cunque
ætatis.

Sequitur 2dò; quòd in omnibus illis Collegiis mixtis (*principalibus* sæpe, certè insignibus) sinè ullo ætatis respectu, juvenulæ maximè juvenes, eligi Abbatissæ queant; nam si illis non obstet *Caput Indemnitatibus*, nullum obstabit Jus. Non *Caput eum in cunctis §. inferiora de Elect.* quia si illud revera comprehendat Abbatissas, non porriget se ad Abbatissas Collegiorum mixtorum, utpote *Correctorium Canonis juvenulas. XX. q. 1.* requirentis Abbatissam sexagenariam: nec etiam obstabit ipse Canon *Juvenulas*, mox citatus; quia extra dubium jamdudum contrariâ consuetudine inumbratus est. Ergo nullum obstabit Jus. Plaudite ergo Septennes, Octennes, Novennes Virgunculæ, Canonissalis statûs Tyrunculæ, Nobiles Pupulæ! viam Vobis ad Abbatissales Dignitates, ad Imperii Principatus munierunt Romani Advocati, pro doctrinâ hac suâ lautissimo certè Minervali dignissimi! Ite nunc Domicellulæ, vix infantiam egressæ, & per qualem qualem Electionem, ad Andennensem, Andlowiensem, Eltinensem, Essendensem, Malbodiensem, Monasteriensem S. Fregandi, Montensem, Nieder-Münstrensem Nivel-

Collegiorũ
mixtorum

Nivellensem, Ober-Münstrensem, Secanicum, & Thorensem Abbatissatum & Principatum grassamini; sunt Romæ Advocati, qui hujusmodi Electionibus colorem valoris sciant allinere; sed ad hæc Monstra Vos, qui sapitis,

Risum teneatis Amici.

Sequitur tertio, quod toties errarit Rota, injusteque egerit, quoties factas à Maribus & Feminis vel super Abbatissatu, vel super aliis Dignitatibus masculinis aut femininis Electiones, vel circa ætatem, vel circa alias qualitates requisitas dijudicavit juxta Caput *Indemnitatibus*, vel juxta alia Jura; quia tales Electiones, utpote casus mixti, de quibus Jura expressè non agunt, sunt (ut dogmatizant Advocati Westerh.) casus in Jure omitti, adeoque exleges.

Sequitur quarto, quod toties Cancellaria, Dataria, & Secretaria Romana turpiter errarit & injuste egerit, quoties ob defectum 30. annorum, non absque magnis impensis seu juribus dispensavit in ætate Abbatissæ; & quoties in aliis defectibus vel Virorum vel Feminarum dispensationis gratiam impertiit, circa Collegia mixta, quia tales casus utpote mixti ex Magisterio Romanorum Advocatorum in Jure pro omittis habentur, adeoque non indigebant Dispensatione; hinc quidquid pecuniarum pro hujusmodi Dispensationibus ex Germaniâ Romam missitatum sæpenumero est, stultè in Tybrim est effusum.

Sequitur 5to, quod omnes Ordines Regulares mixti in suis Electionibus, aliisque actibus non sint subjecti Dispositioni Concilii Tridentini sess. 20. cap. 6. de Reform. requirenti in Abbatissâ ætatem *quadragesima annorum*; sed nec aliis Juribus; quia tales Electiones &c. in Collegiis *mixtis* sunt casus mixti in jure omitti; & TRIDENTINUM hoc loco, utpote correctorium Capituli *Indemnitatibus*, non extenditur ad Ordines mixtos; quia Jura correctoria se non extendunt ad casus mixtos. Ergo his Magistris, salvo Tridentino, salvo toto Jure Canonico (quorum neutrum, ut garrunt Defensores Westerholtici, casum mixtum tangit) poterit & Ordo S. Brigittæ Suevicæ, quia mixtus ex Maribus & Feminis teste Zypro Consult. Canon. L. 3. de Regularibus Consult. 17. n. 21. Et Ordo Fontis Ebraldi, qui mixtus est teste Pellizario in Manual. Regular. tract. 3. cap. 3. n. 3. Et totus Ordo Carmelitarum mixtus Abbatissam eligere, Puellam 20. imò 12. annorum, imò quamcunque plenâ ratione pollentem. Quæ portenta! ad quæ sanè totum corpus Juris, si non horrore, saltem risu concutitur.

Nec dicas juxta Tridentinum sess. 25. cap. 15. *In quacunque Religione tam Virorum, quam Mulierum Professio non fiat ante decimum sextum annum completum*; jam autem in Abbatissam eligi non possunt, quæ non sunt Professæ; adeoque in Abbatissas in Religionibus mixtis eligi non poterunt Personæ duodennes &c. nam facillimè, & cum Adversariis quodammodo è Tripode.

Respondeo, Tridentinum loc. cit. non agit de Religione *Mixtâ*, sed tantum de simplice Virorum vel Mulierum; & hinc, utpote correctorium Veteris Juris, se

K

non

Abbatissatus simili- que Princi- patus Ca- tholici.

Nu. 142. Sequitur 3to, errasse Rotam.

Nu. 143. Sequitur 4to, errasse Cancellariam, Datariamque Romanam.

Nu. 144. Sequitur 5to, omnes Ordines penè exleges esse.

Nu. 145. Recensentur Ordines mixti.

Nu. 146. Obiectio ex Tridentino refellitur.

non effundit ad Religiones mixtas ; proinde Religiones mixtæ nulli Juri positivo communi sunt obnoxia ex divinis (si Diis placet) Adversariorum principiis.

Nu. 147.
Sequitur
6to. nulla
Beneficia
Ecclesiastica, spe-
ctantia ad
Provisionē
Collegiorū
mixtorum
esse reser-
vata.

Sequitur sextò, quòd nullæ Dignitates Ecclesiasticæ, V.G. Præposituræ, Decanatus, Scholastiæ Virorum, nulla Beneficia Ecclesiastica in alternis mensibus vacantia, si pertineant ad Collationem, Electionem, vel Provisionem Capituli Mixti, aut juxta Regulas Cancellariæ, aut juxta Concordata Germaniæ, sint Reservata, quia juxta Aphorismos Adversariorum nec Regulæ Cancellariæ, nec Concordata Germaniæ agunt de hujusmodi casibus mixtis, in Jure omissis; maxime cum & Regulæ Cancellariæ, & Concordata correctoria sint Juris Veteris, vi cujus Ordinarii pro omni mense de Beneficiis providebant: & ipsæ Reservationes indubitatè sint correctoriæ Juris, adeoque non extendendæ. Triumphate itaque Collegia & Capitula mixta tam Canonissarum, quàm Monialium, omnibusque gaudiis incedite; quia juxta doctrinam Partis Adversæ durum Reservationum jugum à Beneficiis ad Collationem, Electionem, Præsentationem, vel quamvis aliam Dispositionem vestram pertinentibus, amoliri potestis. Quare quoquo in posterum mense hujusmodi Dignitates vel Beneficia vacaverint, ea liberrimè conferte, quidquid in contrarium machinentur Provisi Apostolici; sunt enim Advocati Westerholt. qui mirabili quâdam Chemicâ ex Mixtis eas vobis extrahent Medicinas, quibus omnes persanctis Juris nullitates. His Ducibus in campum si proceditis, spe victoriam devorare potestis; Sed nolim equidem me victoriæ hujus vobis præstare Vadem, non ignarus, hujusmodi doctrinas, etsi pronò ut ajunt alveo, ex principiis Adversariorum fluant, merissimas tamen esse ineptias &, ut Plautus ait, *Perfolas Nugas.* (a)

Nu. 148.
Sequitur
ultimò,
omnes Or-
dines &
Collegia, si
mixta sint,
omnia penè
Jura elu-
dere posse.

Sequitur denique omnes Religiones mixtas, omnia Collegia & Capitula mixta, in infinitis penè casibus (in omnibus scilicet, in quibus Jura de Mixto nil expriment) à Legibus positivis immunia esse; adeoque ab his totum Corpus Juris, omnia Concilia, maxime Tridentinum, omnes Constitutiones Apostolicas facile eludi posse unico hoc Scuto (quod Heptabocco Ajacis clypeo impenetrabilius erit) nimirum quòd Casus mixtus ex Oraculo Advocatorum Westerholticorum in Jure pro omissis habeatur; quas absurdissimas absurditates si Patroni Westerholtici æquo stomacho decoquere possint, næ illi stomachum habent quàm Struthio-Camelus fortiolem. Sed quid ad hæc Curia Romana? dicit illud Lactantii 12. de Origin. Errorum cap. 6. *Indicium est argumenti ex falso petiti, ex quo ineptus & absurdus exitus resultat.*

§. QUAR-

(a) Plautus in Curcul. 4. 37.

§. QUARTUS.

Reddit Responsum directum & rationes, cur Ratio Mixti non obstet Capiti Indemnitatibus §. penult.

NEgo, & pernego Brocardica, quæ de Mixto Adversarii contra Cap. *Indemnitatibus §. penultimum* obtrudunt, in hac materiâ vel per ullam Veri speciem locum habere. Patet id non tantum ex unanimi omnium Authorum, Sacræ Rotæ in causâ Münsterbilfensi, duarum principum totius Germaniæ Universitatum Coloniensis & Trevirensis, totius Belgii, & ipsius Sacræ Congregationis consensu, (quem à Num. 103. per tres Paragraphos hactenus proposuimus) sed idem etiam ex plurimis intrinsecis Rationibus [quas articulatim hinc deducam] fit manifestissimum.

Nu. 149.
Rationem
Mixti non
obstare Ca-
piti In-
demnita-
tibus pa-
tet ex una-
nimi Au-
thorum,
Rota, dua-
rum Uni-
versitatū
& S. Con-
gregationis
Sententia.

§. 4ti ARTICULUS PRIMUS.

Exponit Rationem intrinsecam primam, cur Mixta Canonissarum Collegia spectent ad Caput Indemnitatibus.

Ratio prima est; quia pleraque omnia Canonissarum Collegia, maximè primaria (quorum sanè in condendis Legibus potior ratio habenda) tempore Bonifacii VIII. sub finem Seculi tertii decimi Mixta erant, adeoque pleræque omnes Electiones Abbatissarum in Collegiis Canonissarum fiebant à Feminis & Maribus; rarò autem, vel fortè nullæ fiebant à solis Feminis; & hinc Capitis *Indemnitatibus §. penultimus* potiùs Electiones Collegiorum mixtorum, quàm simplicium respexit. Nam ad ea potiùs debet aptari Jus, quæ & frequenter, & facile, quàm qua perrarè eveniunt. L. Nam ad ea §. ff. de Legib. Et Jura constitui oportet, ut dixit Theophrastus, in his quæ ut plurimum accidunt. L. Jura 3. ff. eod. tit.

Nu. 150.
Pleraque
omnia Ca-
nonissarum
Collegia
sunt mixta
Jura at-
tendunt ad
ea, quæ ut-
plurimum
eveniunt.

Pleraque autem omnia Canonissarum Collegia, seu Monasteria tempore Bonifacii fuisse mixta, extra dubium est: Ut plurimum, ait Lambertinus de Jure Patron. part. 1. L. 2. q. 7. att. 6. n. 3. *istæ Canonica Seculares habitant permixtim.* Licèt istæ sint Canonica (verba Pirrhi Corradi L. 1. c. 5. num. 140. fideliter admittior) non tamen sunt probata &c. **NAMQUE PLURIMUM HABITANT PERMIXTIM** & n. 143. pluribus locis ejusdem Alemannia, ubi sunt Canonici & Canonissa Seculares facientes unum Capitulum.

Pleraque
Collegia
Canonissa-
rum mixta
esse testan-
tur Lam-
bertinus &
Col-
Corradus.

Pluribus superioris inferiorisque Germaniæ locis talia Collegia sunt fundata, &

- Et Zypæus.* Collega etiam utriusque sexûs Præbendas possident, Zypæus L. 3. Consult. Canonic. de Regular. Consult. 17. n. 1. imò plerique Authorum, dum de Collegiis Canonissarum actitant, ità de illis generaliter scribunt, ac si omnia essent mixta, & sola mixta spectarent ad C. *Indemnitatibus* §. penult. Qui modus scribendi à vero abluderet, nisi saltem pleraque & digniora Canonissarum Collegia essent mixta, & ità à potiore, & digniore desumeretur denominatio juxta L. *Quidquid* 27. §. 2. ff. de acquir. rer. domin. L. *Queritur* 10. ff. de statu homin. L. 1. in pr. ubi G & DD. ff. de Verb. obligat. Ipsos audiamus Authores; nam
- Gratiùs ex ipso fonte bibuntur aquæ. (a)
- In partibus Hannonia & Brabantia, & in quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis* (scribebat anno 1220. ferè 80. annis ante Caput *Indemnitatibus* Cardinalis Jacobus de Vitriaco in Histor. Occident. c. 13.) *sunt Mulieres, quas Canonicas Seculares seu Domicellas appellant &c. & sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter Canonici Seculares.* An non ex verbis his arguas in omnibus Canonissarum Ecclesiis pariter *Canonicos esse?*
- Hallier,* Quod itaque (inquit Hallier n. 28.) *Canonica ista, quæ Seculares vocantur, Viris admixta &c. minimè laudo.* An non dictum hoc putes de omnibus Canonissis Secularibus?
- Vanespen,* Habebant *Presbyteros* (Vanespenum J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2. n. 20. audis) qui *Canonicabus Sacra ministrabant, eaque exequerentur, quæ Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit.* Hi primitus etiam ex communibus *Monasteriis bonis alebantur. At dum Canonice ad vitam singularem transière, etiam ipsi Presbyteri sensim in Canonicos Seculares transierunt.* Hi *Canonici, ait Miræus in Notis ad Regulam Canonicarum, in Sanctimonialium canonicè viventium Templis Missarum Solemnia celebrabant.* An non omnia Canonissarum Tempa suos Ministros habuerunt? habuerunt utique *omnia; & hinc omnia* NB. quæ ab origine prima fuerunt Collegia Canonissarum *mixta* sunt *Simplicia*, primitus claustra Nonnarum fuerunt. *Illas* (loquitur Vivianus in Rational. Jur. Pontif. L. 1. tit. 6. pag. 118. & 119. de Canonissis) *approbare non conveniebat, cum Monasteria non debeant esse duplicia.* Ex causali illâ: *CUM*, an non concludas omnia Canonissarum Collegia fuisse *duplicia, seu mixta; cum nulla Canonissarum Collegia sint approbata? reminiscere hîc Principiorum Dialecticorum.*
- Alphonsus Soto,* *Quid de Monasterio* (quærit Alphonsus Soto de Reg. Cancell. 2. num. 6.) *ubi sunt Femina & Viri permisti; de quo in Cap. Indemnitatibus §. Supradicta per Doctores de Elect. in 6. & licet de jure non deberent esse talia Monasteria.* En Author hic non tantùm Collegia Canonissarum mixta ad C. *Indemnitatibus* refert; sed ea unicè referre eò, & omnia Canonissarum Collegia pro mixtis videtur habere.
- Tholosanus* De Canonissis utriusque sexûs Secularibus (scribit Tholosan. in Syntagm. special. totius Juris Eccles. L. 2. tit. 9. c. 5. n. 6. in Notis lit. K. in C. *Indemnitatibus* de

(a) *Ovid.*

de Elect. in 6. subintellige *agitur*. Dubites, an hic aliqui Authores alias Canonissas
 Seculares, quam Mixtas agnoverint, alias ad Caput *Indemnitat.* retulerint. Quid-
 quid tamen id est, ex his saltem fit, pleraque, si non absolute omnia, Cano-
 carum Collegia mixta esse, id quod etiam inductione de Collegiis, quæ tempore
 Bonifaciano extiterè, clarissime evincitur; nam si de Collegiis totius Belgii Au-
 striaci quæris, omnia nullo excepto sunt *mixta*. Sunt autem hæc quinque: *Anden-* N. 152.
nense, Malbodiense, Monasteriense, Montense, & Nivellense, vide N. 125. Mixtum *Mixta*
 est *Andennense*. Audi Myræum de Canonic. cap. 19. circa annum Christi, ait, *sunt omnia*
 673. &c. S. Begga, Soror S. Gertrudis Nivellensis &c. Monasterium seu Colle- Belgica,
 gium *Andennense* haud procul à Mosa fluvio fundavit. Est autem *Andana*, seu N. 153.
Andenna Pagus insignis, in Comitatu & Diocesi Namurcensi &c. in quâ septem Mixtum
Basilica, seu Sacella per S. Beggam excitata, hodièque visuntur: in primariâ autem est Anden-
Basilica residet & insigne Nobilium Virginum Canoniarum (quæ triginta sunt nense.
 numero) Collegium, quibus Canonici decem subserviunt in Divinis Officiis.

Mixtum est *Malbodiense*: disce id à Myræo l. c. c. 49. ibi: & *Malbodiense* Nu. 154.
 Collegium *Canonicorum & Canonissarum in Hannoniâ.* *Malbodi-*
 ense.

Mixtum est *Monasteriense*: docet id idem Myræus l. c. cap. 17. ibi: S. Fre- Nu. 155.
 gandi Collegium *Monasteriense Canonicorum & Canonissarum.* *Monaste-*
 riense.

Mixtum est *Montense*: testor Guicciardinum, qui in *Descriptione Belgii pag.*
 455. de Canonicabus hujus Collegii loquens subjungit: *addidit Diva Gualtrudis*
 & *Canonicos aliquot.* Testor Myræum, qui loc. cit. cap. 26. ait: S. *Waltrudis*
Collegium Montense Canonicorum & Canonissarum. N. 156.
Montense.

Mixtum est *Nivellense*, patet ex propria confessione Partis adversæ in *Restrictu* N. 157.
Facti & Jur. in tertiâ Propos. num. 37. & nostro Num. 49. 51. & 129. Item ex *Nivellense.*
 Philippo Bonanni in *Catalog. Ordin. Relig. part. 2. n. 33. Wamesio consult. 20.*
 in princ. & per totum. Zypæo L. 3. *Jur. Pontif. Nov. num. 6. & Libr. 3. con-*
 sult. *Canon. de Regular. consult. 7. n. 1. Vanespen in 7. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2.*
 Guicciardino in *Description. Belgii à pag. 252.*

Ergo omnia omninò in toto Belgio Canonissarum *Secularium Collegia* sunt
 mixta. Et (cum Belgica hæc Collegia passim Authores Capiti *Indemnitatibus*
 subjiciant, ut videre est Num, 49. 50. 51. 53. 78. 79. 80. 109. 112. eadèmq
 immemorialis totius Belgii Praxis constanter Capiti *Indemnitatibus* vindicet) &
 inquam, erit aliquis tam impudens, qui ea titulo *Mixti* in posterum Capiti *Indem-*
nitatibus surripere audeat? sed è Belgio ad Germanica Canonissarum Collegia
 transeamus.

Mixtum est *Andlovviense*. Appello Bruschium in *Chronologiâ Monasterio-* N. 158.
 rum V. Andlow. Ibi: *Andlov &c. S. Fabiano & S. Felicitati sacrum Cano-* *Andlovvi-*
nissarum celebri loco natarum opulentum Collegium &c. ac pro 12. Canonissis toti- *ense.*
dèmq Canonici liberalissime dotatum est anno Christi 880. vel ut alii 888. à S.
Richarde Scotorum Regis filiâ. Mix-

- Nu. 159. *Mixtum est Borghorstanum*; nôrunt enim Monasterienses, in quorum id Dice-
est Borghor- celi sedet, ex pluribus Domicellabus & tribus Canonicis esse compositum.
stanum. *Mixtum est Capitolinum Coloniae, sive S. Mariae in Capitolio, Testibus Ad-*
 Nu. 160. *versariis in Restrict. Facti & Juris in 3tia Propos. n. 37. Ibi: de Coloniensi testatur*
Capitoli- *dictus P. Philippus Bonanni in Catalog. Ordin. Relig. part. 2. n. 33. Rota in Co-*
num. *loniensi. Canon. catús 21. Januar. 1729. coram R. P. D. Calcignano.*
- Nu. 161. *Mixtum est Diekirchianum, cum pluribus Canonicabus & tribus constet Ca-*
Diekirchi- *nonicis.*
anum & *Mixtum est Eltinese, Principali fulgens Dignitate, situmque prope Embri-*
Eltinense. *cam. De Mixtura testis est experientia.*
- Nu. 162. *Mixtum est Essendiense: praeter experientiam testatur id Wex in Ariadne Ca-*
Essendiense *rol. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 3. Ibi: Abbatissa ejus loci liberè eligitur à*
Canonissis simul & Canonicis. Et num. 50. Dedicata erat ea Ecclesia in favorem
quinquaginta Illustrium & Generosarum Personarum ex augustâ Ducum & Comi-
tum stirpe natarum, & viginti Canonicorum. Lopetz. de quindenn. q. 125. dum
tractat quaestionem, an in Collegiis mixtis Canonissarum debeantur quindennia?
subdit: Eadem Collegia reperiri in Germaniâ &c. Brabantia, Belgio, Hannonia,
Lotharingia, Esse, Ratisbona & alibi.
- Nu. 163. *Mixtum est Freckenhorstense, ut non tantum concedunt Adversarii, mixtura*
Frecken- *illius tanquam Achilleo, ut ipsi somniant, telo utentes; sed id ipsum una cum*
horstense. *experientiâ docet Bolandus celeberrimus ille Hagiographus in vita S. Thiatildæ,*
primæ Freckenhorstensis Abbatissæ, in Adden. ad 31. Januar. pag. 1156. n. 15.
ibi: Sunt autem Canonica praeter Abbatissam XIV. septeni Canonici una cum
Decano.
- Nu. 164. *Mixtum est Herisense, ex Abbatissâ, Praepositâ, Decanâ, Cantrice, Custode*
Herisense, *plurimisque Domicellabus & duobus Canonicis constans teste experientiâ.*
Monasterio *Mixtum est Monasterio-Belisiense (Münsterbilsen) patet ex Num. 64.*
Belisiense, *Mixtum est Nieder-Münstrense seu Monasterium inferius apud Ratisbonenses.*
Nieder- *Lopetz supra cit. num. 162.*
Münstrense *Mixtum est Novestense teste experientiâ.*
Novestense, *Mixtum est Ober-Münstrense, Monasterium superius apud Ratisbonenses. Lo-*
Ober-Mun- *petz loc. cit.*
strense, *Mixtum est Süsterense. Audi Myraem in Diplom. Belgic. Libr. cap. 48. ibi:*
Süsterense. *SWESTRIS, vulgò Süsteren, Oppidum Ducatus Juliacensis & Diocesis Leodi-*
ensis, in quo est Canonicorum, itémque Nobilium Virginum Canonicarum Colle-
gium, à S. Willebrordo Archi-Episcopo Ultrajectino fundatum, ut in Codice pia-
rum Donation. docui.
- Nu. 165. *Mixtum est Secanicum vel Seccingense, vulgò Seckingen / Bruschius in Chro-*
Secanicum, *nologiâ Monasterior. pag. 530. V. Secanis. Ibi: Seccingense Caenobium inchoa-*
rum &c. octo Canonissis & quatuor Canonicis fundatum. Mix-

Mixtum est *Thorense*. Crede Myræo loc. cit. cap. 64. Ibi: *Thorense Collegium Canonissarum & Canoniorum*. Et infra: *Est illud hodie Nobilissimarum Virginum Canonissarum Illustre ac potens Collegium &c.* Quibus quidem Virginibus in sacris Muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares. Et in Diplomate Belgic. lib. 1. c. 24. in tit. *Hilsundis Comitissa Strigensis, Ansfridi Comitis Hujensis, post Episcopi Ultrajectini Uxor, fundat ac dotat anno 992. Cœnobium Thorense, quod est Illustre Nobilium Virginum Canonissarum Collegium ad Mosam fluvium, in Diœcesi Leodiensi.* Et in Notation. *Fratres & Sorores de Thorne Canonicos & Canonissas Thorenses intellige; est enim eo in loco duplex Collegium ab Hilsunde fundatum.* Et Guicciardinus in *Descriptione Belgii pag. 507. Antistita &c. non in Ecclesiasticis tantum, sed & in Civilibus causis jurisdictionem exercet &c. ita quidem ut splendide prorsus & magnifice vivat, Sacellanos atque Canonicos, item alios minorum Gentium Administratos ad cultum divinum alat.*

Nu. 166.
Mixtum
est Thoren-
se.

Mixtum est *Vredense*, teste experientiâ, in quo impræsentiarum Scholasticum agit celebris ab editis Libris Nunningius.

Mixtum est *Ursulanum*, seu *S. Ursula apud Colonienses*. Myræus lib. de Canon. cap. 1. ibi: *Templum hoc &c. Hermannus XXIII. Coloniensis Episcopus complevit &c. Idem pro sex Nobilibus Virginibus Canonissis (quæ ad minimum Comitissa esse debent) dotem constituit, & quinque fundavit Canonicos.*

Nu. 167.
Mixta
sunt Vre-
dense.
Ursulanum
& Willis-
chianum,
seu Villeca-
num.

Mixtum est *Willichianum* seu *Vilecanum* prope Bonnam, teste experientiâ, ut taceam de aliis Canoniorum Collegiis, de quibus Mixturæ licet probabiles conjecturas, omnimodam tamen certitudinem non habeo.

Unde patet, quod pleraque omnia Canonissarum Collegia (quæ tempore Bonifacii floruerunt) mixta fuerint. Certè Adversarii ex tot Canonissarum Collegiis pro simplicibus tantum quinque adducere audent in *Restrict. facti & juris in 3. propos. n. 42. & 43.* scilicet *Augustanum, Buchavicum, Coxiense, Lindavicum, Tigurinum.* Et tamen nullum horum simplex esse debite probant. Nam simplicitatem Bucovici seu Buchavici nullatenus probant illa verba: *Avarilidi subrogata est communibus omnium Canonissarum suffragiis Domina Hildegardis;* nam evidens est, quod verba illa non excludant vota Canoniorum, cum salvâ illorum veritate etiam Canonici sua dare potuerint, vel fortè aliqui Canonici vel omnes dissenserint. Nec ideo simplicia præcisè sunt Augustanum, Coxiense, Lindavienle, Tigurinum; quod vocentur simpliciter Collegia Canonissarum, quia Num. 202. & 209. patebit, omnia omnino mixta passim simpliciter Collegia Canonissarum, nimirum à potiori & digniore parte denominari.

Nu. 168.
Adversarii
tantum
allegant
quinque
simplicia
Collegia,
simplicitatem
tamen
non pro-
bant.

Sed finge tantisper, quia illa Collegia reapse temporibus Bonifacii simplicia fuisse; an vero tamen simile est, Jura, quæ de Canonissis agunt, de pauculis illis agere, reliquis tanto numero Collegiis insuper habitis & extra Pontificis curam positis; contra expressa Jura Num. 150. allegata?

Dixi

- Nu. 169. *Simplicia Canonissarum Collegia circa tempora Lutheri, diu post Bonifacium, plurimam partem ex Nonnarum claustris facta sunt.* Dixi autem pleraque omnia Canonissarum Secularium Collegia, quæ NB. tempore Bonifaciano floruerunt, in Mixtis habenda; nam simplicia, quæ nunc alicubi offendas, plurimam partem diu post Bonifacium VIII. ancillante vel hæresi, vel liberioris vitæ cupiditate; sub tempora infelicis Lutheri, tristi Metamorphosi, ex veris Monacharum claustris, excusso votorum jugo & effractis clausuræ repagulis in Canonissarum Secularium transiisse Capitula, si singulorum Annales eolveris, facillè inuenies. Nec mirum, quòd hæc, quos alere non possunt, careant Canonicis; cum ipsa ut plurimum sint *de paupere regno*. Quantæ non Monachæ, veræque Nonnæ in solâ Diocæsi Osnabrugensi post fatalia Lutheri tempora in Canonissarum Secularium nomen & liberio rem vitam involârunt? in *Synodis Osnabrugensibus Synod. 15.* sic legitur: COLLEGIATÆ ECCLESIÆ VIRGINUM SECULARIUM: *Abbatissa & Collegium S. Mariæ in Quernheim, olim Ordinis S. Augustini Canonissarum Regularium. Abbatissa B. M. Virginis in Borstel, olim Ordinis Cisterciensis. Abbatissa B. M. Virginis in Leden, olim Ordinis Cisterciensis. Abbatissa B. M. V. in Scholde, vel Schalten, olim Ordinis Cisterciensis.*
- Nu. 170. *In patria Osnabrugensi in Canonissas transformata sunt professa Moniales. Quernheimenses, Borstelenenses, Scholdenses, Ledenses.* Quantæ non Monachæ veræque Nonnæ per diu post Seculum 13tium in solâ Marchiâ, Patriæ Monasteriensi contiguâ & conterminâ, Canonissarum Secularium se Choro non tantum cum Religiosæ vitæ, sed etiam cum Religionis Catholicæ detrimento intulerunt!
- Horda prope Tremoniam S. Claræ Monasterium à Conrado Marcano Comite ejusque Coniuge anno 1340. diu post tempora Bonifacii constructum erat. Teschenmacher pag. 222. Simplex nunc Hordæ Canonissarum Collegium est sine Virorum, non tamen sine Hæresis commixtione; nam istic A Catholicæ cum Catholicis unum corpus constituunt,*
- Ut turpiter atrum*
- Nu. 171. *In patria Marcana & Ravensbergi ex Nonnis in Canonissas, etiâ hæreticas abierunt. Hordenses, Frundenbergenses, Kentorphienses, Gervetsbergenses.* *Definat in piscem, Mulier formosa supernè. (a)* Quid mirum, Hordense Canonissarum Collegium non fuisse mixtum tempore Bonifacii, cum tum necdum ortum fuerit!
- Frundenbergia ab Origine primâ Ordinis Cisterciensis, Nobiles aluit Vestales. Ægidius Gelenius in Staurologia, & qui eum sequitur Teschenmacher pag. 222. impræsentiarum Hæresis Frundenbergiæ Canonissas Heterodoxas sociavit Orthodoxis, ut jungit*
- Humano capiti cervicem pictor equinam. (b)*
- In simplici hoc Collegio Bonifaciana tempora nec Canonicos, nec videre Canonissas.
- Kentorphii Eberhardus Comes Marcanus anno 1290. proximè scilicet ante Pontificatum Bonifacii non Canonissas, sed Cistercienses fundavit Moniales. Teschenmacher pag. 223. Everhardi Posteritas Luthero prius, post Calvino addictior,*

(a) *Horat. de Arte Poëtic. v. 3. (b) Idem ibid. v. 1.*

dictior, Moniales Kentorphianas, pariter Moniales Gevelsbergenfes & Herdikenfes & Schilschedenfes in Canoniffas etiam hæreticas minùs Canonicè reformavit.

*Damnosa quid non imminuit dies!
Ætas parentum pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosorem. (a)*

Sed Bonifacius VIII. ut non Canonicos *Horde, Frundenbergia, Kentorphit, Gevelsberga, Herdika, & Schilscheda*, ita nec Canoniffas ad calcem Seculi decimi tertii invenit.

Quantæ in patriâ Monasterienfi & alibi post Bonifacium Moniales, seu Nonnæ in Canoniffas degenerârunt; nam quæ nunc Canoniffarum Collegia nuncupantur, strictè dicta Monachorum Monasteria fuerunt: *Asbeckense, Buchholdiense, Album & Nigrum, Capellense, Flasheimense, Gesekeense, Langenborstanum, Meutelense, Nortelense, Nunnenholtanum, Wittenmarsense &c.* Nec mirum, hæc Collegia simplicia esse. Scilicet non tam proclive & facile illis erat, pro Canonicis novas acquirere fundationes, quàm vetus vitæ Religiosæ jugum excutere. Relicta in his Monasteriis professæ paupertatis vestigia inde Canonicos absterrebant.

Sed quid de Illustrissimis Canoniffarum Collegiis *Gandersheimensi, Hervordensi & Quedlinburgensi* dicam; quæ licet Principatûs insigniis sint decorata, turpiter pro dolor à Sacris Romanis ex integro defecerunt. Ea nunc simplicia esse nullus dubito, cum quod nec in Collegiatis Ecclesiis Canonicos ferat Sectariorum mos, tum etiam, quod in Collegiis his, etsi olim (dum avita vigeret Religio) florentissimis, res ita sint accisæ, ut ultra Pseudo-Canoniffas alendis Canonicis neutiquam sufficiant. Quod de Hervordienfi patentius liquet; cui certè ab amplexu Hæresis multum splendoris & opulentis defluxit. Nempe

*Dii multa neglecti dederunt
Hesperia mala luctuosa. (b)*

Sed ut hæc sint, quanquam ex dictis videas, pluscula esse Canoniffarum & Pseudo-Canoniffarum simplicia hæc tempestate Collegia; inconcussam tamen firmumque stat, plerâque omnia tempore Bonifaciano sub exitum Seculi decimi tertii mixta fuisse. Ut meritò anno 1220. ante tempora Bonifaciana generatim, & indistinctè de omnibus dixerit Cardinalis Jacobus de Vitriaco in Historiâ Occident. cap. 13. *In partibus Hannoniæ, & Brabantia, & in quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis sunt (ut ipse Legatione Apostolicâ per has terras functus coram inspexerat) Mulieres, quas Canonicas Seculares, seu Domicellas appellant &c. &c. sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter Canonici Seculares*

(a) Horat. E. 3. Ode 6. in fine. (b) Idem ibid. v. 2.

Herdikenses, Schilschedenfes.

Nu. 172.
In Patriâ Monasterienfi & in vicinia ex Monialibus Religiosis, in Canoniffas Seculares, post tempora Bonifacii, defluxerunt Asbeckenses &c.
Nu. 173.
Circa Acatholica Canoniffarum Capitula Gandersheimense, Hervordienfe, & Quedlinburgense, modo sine simplicia.

culares &c. &c. qui sanè loquendi modus in Doctissimo Cardinale haud valuisset, nisi in plerisque saltem Canonicarum Ecclesiis Canonici concurrissent. *vid. n. 3.* Si autem in plerisque Ecclesiis Canonicabus sociati fuerint Canonici, quis credat Prudentissimum Papam Bonifacium simplicium pauculorum Collegiorum curam gessisse, neglexisse mixta, in quibus potiora erant, & longè majora, ob ipsam mixturam, timenda pericula.

Nu. 174.
Mixta Canonissarum Collegia numero, & dignitate simplicibus præstant.

Adde, quod mixta Collegia non numero solùm, sed dignitate, sed splendore, sed opulentia inter paucula, si quæ extiterint tum Collegia simplicia, jam tempore Bonifacii tantùm præstiterint.

Quantum lenta solent inter viburna cupressi. (a)

Nu. 175.
Mixti Collegii Andlovvionensis laus. Abbatissa Andlovvionensis est Princeps Imperii, Tamen non fert onera Imperii.

Mixtum est Collegium Andlowiense. Sed quam magnificentum! quam Augustum! audi de hoc Bruschius in *Chronologia Monasterior. V. Andlovv.* ibi: *S. Fabiano & S. Felicitati Sacrum Canonissarum celebri loco natarum opulentum Collegium, ad Montana Vogasi situm fundatum, ac pro 12. Canonicis liberalissimè Dotatum est Anno 880. aut ut alii volunt 888. à S. Richarde Scotorum Regis Filiâ, Caroli Crassi Romanorum Imperatoris Coniuge.* Plura quæris hujus Celeberrimi Parthenonis insignia Privilegia? inter Principes Imperii Feminas haud ultima sedet, Abbatissa Andlowiensis. Audi Georgium à Merzenfeld in *Jure Public. dissertat. 5. sect. 4. §. 7. num. 13.* ibi: *Principes Abbatissæ sunt. Prima Abbatissa Essensis &c. &c. Quarta Abbatissa Andlovvionensis. Abbatia hæc sita est in Inferiore Alsatiâ.* Audi etiam Jacobum Imhoffium in *Notitia Sacr. Rom. German. Imperii libr. 3. cap. 22. n. 9.* ibi: *id cæterum singulare habet Abbatissa Andlovvionensis, quod nullam ad ferenda Imperii onera Symbolam confert &c. solet nihilominus ad Comitata vocari, & per Legatum comparere, uti ex Imperii recessibus liquet.* In Nobilitatem Andlovvionensium Abbatissarum inquiris? Richardæ Imperatricis Neptem Hudrudem scias huic Augusto Collegio tertiam; quartam autem Abbatissam ejusdem Imperatricis aliam Neptem Dominam Charitatem præfuisse. Præfuit Collegio Andlovvionensi sexta, Mechtildis Imperatoris Conradi secundi, Germana Soror. Ut refert Bruschius loc. cit. qui Florentissimæ huic Abbatissæ nomen COENOBII & Collegii pro tempore Bonifaciano indit. ibi: *Decima Domina Hedvivia præfuit Anno Domini 1227. &c. hic iterum hiatus est, & aliqua hujus NB. SIVE COENOBII SIVE COLLEGII Gubernatrices desiderantur. Undecima Domina Mechtildis Abbatissa, præfuit Anno Domini 1309.* Adverte, quod hic Bruschius Parthenonem Andlowiensem ab Anno 1227. ad Annum 1309. promiscuè vocet Cænobium & Collegium: aliqua hujus sive Cænobii, sive Collegii Gubernatrices: & cogita; quam ineptiant Advocati Romani Welterh. dum jam in duodecimum annum Litem de de puro puro MONASTERII nomine movent, quasi verò Collegium Freckenhorstense

Abbatissa Andlovvionensis Nobilissima.

Temporibus Bonifacii promiscuè Cænobium, & Collegium Andlovvia.

(a) *Virg. Eclog. 1.*

horstense sit exlex, quod Monasterii ei nomen non competat: an non

Hac est de lanâ quæstio capra tua?

Mixtum est Collegium Essendientse. Sed quod ei ex simplicibus totius Marchiæ, totius Diœcesis Monasteriensis, totius Diœcesis Osnabrugensis, totius Archi-Diœcesis Colonienfis, Trevirensis, & Moguntinæ vel comparare audebis. Cedant simplicia Essendienti.

Nu. 176.
Mixti Col-
legii Essen-
dientis
Lau.

Lenta salix quantum pallenti cedit oliva:

Puniceis humilis quantum salianca Rosetis. (2)

Inter Principes S. Romani Imperii Feminas, locum Principem tenet Abbatissa Essendientis, seu Essensis. Crede Mertzenfeldio L. c. ibi: *Principes Abbatissa sunt: prima Abbatissa Essensis &c.* Laudes Collegii Essendientis ab oculato teste Jacobo Wex audire juvet: *Valde viget, inquit ille in Ariadn. Carolin. part. 4. decad. 1. casu 11. n. 50. à me, non ita pridem, oculis inspectum NOBILISSIMUM, & ANTIQUISSIMUM COLLEGIUM Canonissarum Essendientense, vicinum Diœcesi Monasteriensis. & infra Abbatissa Essendientis, est verè S. R. I. Princeps, & gaudet loco in Comitibus Imperialibus, & in Circulo Westphalia quietè, & sinè ullâ contradictione. Jam Anno Christi 871. à B. Alfrido IV. Episcopo Hildesienfi, fundata, consecrata & dicata erat ea Ecclesia, in favorem quinquaginta Illustrium, & Generosarum Personarum, ex Augustâ Ducum & Comitum Stirpe natarum, & viginti Canonorum & ibidem num. 3. Abbatissa ejus loci liberè eligitur à Canonissis, simul & Canonicis &c. Electione perceptâ petitur Confirmatio à Sede Apostolica, & Curia Romana. Locus est exemptus ab Ordinarii cujuscunque visitatione (etsi situ sit in Provincia Colonienfi) subiectus Sedi Apostolica. Et electa Abbatissa circa administrationem rerum temporalium non requirit consensum Ordinarii; sed autoritate propriâ, juxta sua Regalia in politicis, collectis, & criminalibus, suum Territorium (quod est nullius ut ajunt) gubernat. Abbatissa liberè confert Pastoratus. At in Canonicatibus, quoad Clerum, alternat cum Sede Apostolicâ. Quoad Canonissas ipsa sola confert, Concionatores quoque constituit, Confessarium eligit pro libitu, Religiosum aut Ecclesiasticum. Et cum Ordinarius in antedicto loco, tanquam nullius Diœcesis, non agnoscat; propterea is nec actum potestatis exercere, nec præensionem habere potest.*

Abbatia
Essensis pri-
ma est Im-
perii Prin-
cept.

Habet sub
se 50. Ca-
nonissas, &
& 20. Ca-
nonicos.

Ab utris-
que eligi-
tur.

Habet pro-
prium Ter-
ritorium,
& exercet
Regalia.

Habet Ju-
risdictio-
nem quasi
Episcopa-
lem.

Mixtum est Collegium Canonissarum Malbodiense, at quam lautum, & opulentum!

Malbodiense Collegium Canonicorum, & Canonissarum in Hannoniâ, inquit Myraus L. de Canonic. cap. 29. in Rubrica; qui in contextu ita pergit: *S. Aldegundis in pago Haynoensi, ex Regali Francorum Prosapia originem traxit &c. postmodum ad Sambram Malbodium Monasterium construxit, & Turbam San-*

Nu. 177.
Mixti Col-
legii Mal-
bodiensis
Lau.

Harum

L 2

(2) Virgilius Eclogâ stâ. v. 16. & 17.

clarum Virginum congregavit; quibus pradia sua, possessionesque tribuit, quas habebat in Pagis, Territoriis: Haynoensi, Laumensi, Sueffionensi, Landu-
Divitia, nensi, Ostrebanto, Brachbrante, Riboariensi, & aliis. Ecce unius Collegii
 fortunas, seu Facultates nec septem Territoria omnes complectuntur. In
 statum Reliquum Collegii Malbodiensis inquiris? invenies illum apud Guicciar-
 dinum in *Descript. Belgii* pag. 469. ubi de Malbodio agens, ita pergit: habet
 etiam illud Oppidum unum è **NOBILISSIMIS ILLIS CANONICARUM**
COLLEGIIS, qualia nempe Montense illud, & Nivellense, supra nobis descri-
Jurisdictio pta. Malbodiense hoc institutum fuit à Diva Aldegunde, qua & Celebre illud
Civilis, & Templum condidit, cui ab ipsa postea factum est Nomen. Est autem & penes istas Ca-
Crimina- nonicas Suprema in Oppidum, & Territorium ejus Jurisdictio: Sic ut, Civilem
lis, simul, & Criminalem Justitiam administrarent. Gaudent insuper eo privilegio, ut
Jus signan- signare possint quot annis definitam quandam, & certam Summam Mitarum
da Moneta, (ita nuncupant Minutissimum illud ex plumbo Moneta genus, Diva illius Effigiem
 praferens) quarum duodecim singulos valent denarios, sive ut vulgò loquimur,
 Grossos Flandria, & exponitur quidem plumbea ista Monetula per totam qua
 late patet Hannoniam, usque ad ipsam Bruxellam, sic ut nemini liceat eam de-
 fugere.

Nu. 178. Mixtum est Collegium Montense, quod ita simplicibus Collegiis, ut Montes
Mixti Col- Vallibus, praestat. Illud in haec verba describit Guicciardinus in *Descript. Belgii*
legii Mon- pag. 455. ubi agit de Montibus: Misendum est in hac Urbe Nobilissimum illud
senfis Lau- Collegium Canonicarum, quod tantopere celebratur per universum hunc Tractum,
 conditum primò, & institutum ab Illustri Muliere Diva Gualtrude, Ducissa
 (ut vocant) Lotharingia, qui Ducatus tum temporis continebat Hannoniam,
 Brabantiam, Cameracensium, Hasbaniam, Ardyennam, & usque ad ipsum
 Rhenum extendebatur &c. Dico istam Heroïniam &c. struxisse &c. pulcherrimi
 operis Templum, & in eo instituisse Celeberrimum illum Ordinem Canonicarum
 ad cultum Deo praestandum, & horarias illas Preces, quas Horas Canonicas
 vulgò appellant, decantandas; Ordinem verè Nobilissimum; ut in quem solum
 recipiantur Dynastarum, & Virorum Magnatum Filia, qua honesto satis pro-
 ventu ab ipso Collegio sustentantur; & singulas Mansiones, Templo ferè
Modus se- contiguas incolunt &c. licet autem eisdem cum lubet nubere &c. addidit Diva
orsim habi- Gualtrudis & Canonicos aliquot &c. cui Collegio praesse voluit Abbatissam: &
tandi, luculentam profecto ditionem, cum Civili pariter, atque Sacrà Jurisdictione, &
Sacra, & amplissimà potestate, ex Patrimonio suo attribuit, ita quidem, ut in Hannonià
profana ju- possideret hos ipsos Montes Frameriam, Chenium; in Brabantia verò Hermesium,
risdictio, Ganistas, Herentaliam, Breuniam, Allodiam, & alia quadam loca. Sta-
Possessiones tuit insuper, ut in posterum ipsa Canonissae Antistitas suas eligerent &c. factum dein-
 de, ut lapsu temporis Abbatialis, ut sic dixerim, dignitas & Imperatoris Romani in

ea Jus hereditate obvenit Hannonia Comiti Balduino. Ex quo tempore Comes Successores in hunc usque diem sunt Antislites Seculares, Patroni, Custodes Judices, Protectores, ac Defensores dictæ Edis Divæ Gualtrudis, Personarum in eâ degentium, & bonorum Collegio relictorum: Quibus & sine ullo obstaculo hodie perfruuntur, & Antislita suas regendi vices mandant: Quæ ex legibus, inque æternam memoriam, tam insignis Foundationis, tantam habet auctoritatem, ac præminentiam, ut succedente novo in Hannonia Comite, ipsa eum (ut coram nuper spectavimus in Personâ Philippi Regis) magnâ solennitate suscipiat, ac in Comitatus, ac Dignitatis Abbatialis, aliorumque bonorum à Collegio dependentium, possessionem immittat: ipso contra jurejurando se obstringente, ad Privilegia omnia, Immunitates, Exemptiones, consuetudines, & possessiones Templi, & **COENOBII DIVÆ GUALTRUDIS** conservanda &c. &c. Adverte hic, quod Guicciardinus tantus Autor, Collegium Montense, Cœnobium vocet, non obtante, quod dixerit Canonicas Montenses Canonicis permixtas separatim habitare, & Singulas Mansiones Templo ferè contiguas, ut etiam Freckenhorsti habitatur incolere. Utriusque hic Autor, si audivisset Romanorum Advocatorum **Westerh.** ineptias, de solo Monasterii nomine (quod Freckenhorsteni Collegio detractum eunt) Bellum, Trojano diuturnius moventium!

Abbas Secularis Comes Hannonia præter Abbatissam.

Collegium illud Cœnobium vocatur, nisi illic separatim habitetur.

Mixtum est Collegium Nivelense. Attale, cui uni nec septem simplicia composueris. De hoc Collegio ita Guicciardinus in Descriptione Belgii pag 252. loquens de S. Gertrude, Filiâ Pipini & Nepte Carolomanni: Instiuit Celeberrimum illum Ordinem Canonicarum, quem hodièque tanta cum Majestate tamque laudatâ Oeconomia inibi est conspiciere. Constat autem hic Ordo definito duarum, & quadraginta liberè satis viventium numero. Ordo quidem egregius, optimèque, & in magnum Nobilitatis Subsidium institutus; nec enim ad Sodalitium hoc admittuntur **NISI MAGNATUM, & PRINCIPUM FILLIÆ**, quaque quadrupla minimum Nobilitatis Membra Paterni simul, & Materni Stemmatis numerent &c. Virgines quæ hic degunt, & Canonica aliàs appellantur, seu Domicellæ **SUAS QUÆQUÆ SEORSIM AB ALIIS HABENT AEDES**, easque circum, juxtave Divæ Gertrudis &c. Caput habent Antislitam, quæ vulgo audit Madame de Nivelles, Domina Nivelensis; Principis Auctoritate, & consensu ab ipsis è Collegio suo, in aetatem, electam, & approbatam Deinde à Pontifice Maximo. Est autem hæc ipsa Antislita & non Sacri tantummodo hujus Collegii Caput, verum etiam Domina Spiritualis simul, & Temporalis, ut vocant Nivelles, & Territorii ejus haud quaquam exigui. Instiutum præterea est in eadem eade Religiosissimum sanè Collegium Tringinta Canoniarum, qui & ipsi laudè & honestè habentur, & à Pontifice, Dominaque Nivellesi, alternis mensibus eliguntur.

Nu. 179. Mixti Collegii Nivelensis Laus,

42. Canonica & 30. Canonici.

Canonissa illic seorsim habitant.

Jurisdictio Ecclesiastica & temporalis est penes Abbatissam.

Nu. 180. *Mixti Collegii Secanici Laus;* Mixtum est Collegium *Seccingense*, seu *Secanicum*, vulgò *Seccingen/* in *Seccingensi Collegio* (inquit Myræus *L. de Canon. c. 7. in fine*) Solent esse octo *Canonissa*, quibus in *Sacris Octo Canonici* (Bruschius in *Chronologia Monast.* pag. 530. V. Secanis tantum quatuor *Canonicos* recenset) subserviunt. At quantis prerogativis hoc Collegium est insigne? habere adhuc hodie solet *Principem Imperii Abbatisam*. Wex in *Ariadn. Carolin. part. 4. decad. 1. cas. 3. §. 6. n. 52.* Quid de ejus vetustate dicam? fundatum Anno Domini 495. confirmatum est à Rege Galliarum Clodovæo. Brusch. *L. c.* Quid de Nobilissimis Secanici Collegii *Abbatissis*? quid de Serenissimis ejusdem *Valallis* commemorem? *Abbatissarum* ejus loci (ait Bruschius loc. cit.) quarum *DUCES AUSTRIÆ VASALLI, & ADVOCATI SUNT*, hac tantum reperiuntur nomina, cæteris vetustate abolitis. 1ma *Domina Bertha*, Imperatoris *Caroli Crassi* Soror. 2da *Richardis*, ejusdem Imperatoris *Conjux*. En quam Augustæ *Abbatissæ*! Vñ & Augustissimum hujus Collegii *Vasallum* videre? ab hac (*Annam Baronissam de Falckenstein*, hujus loci *Abbatissam* intellige) *Carolus V. Imperator Anno Domini 1520.* in *Feuda* accepit more *Veterum Austria Ducum, Arcem & Civitatem Lauffenburgensem* ad *Inferiores cataractas sitam*; & *Civitates Secanam, & Claronam Helvetiam* cum aliis aliquot locis. Brusch. *L. c. V. Anna*. Quanta *Domina!* quæ etiam mundi *Dominum*, ipsum *Imperatorem*, in *Vasallis & Clientibus* numerat!

Mixtum est Collegium *Thorense*: *Thorense Collegium Canonissarum & Canonicorum*, scribit Myræus *L. de Canonic. cap. 64. in Rubrica*: Et in contextu idem ait: *Quod ad Thorense Monasterium* (en Autor *Celeberrimus, Antiquarius Excellentissimus, Capitulum*, quod sciebat esse *Mixtum*, in quo sciebat, tam *Canonissas*, quam *Canonicos* seorsim sine umbrâ claustralis communitatis habitare, promiscuè *Collegium & Monasterium* appellat) *Anfridi* pariter fundatum opibus, attinet; est illud hodie *Nobilissimarum Virginum Canonissarum Illustre & Potens Collegium*, in *Vico Thoren*, qui sesqui milliari distat à *Maseica*, *Ditionis Leodiensis*, ad *Mosam fluvium*, fixam habens *Sedem*. Quibus quidem *Virginibus* in *Sacris muneribus obeundis* subserviunt *sex Canonici Seculares*. de eodem Collegio ita *Guicciardinus loc. cit. pag. 507.* *Thora* est amœnissimus locus, & *MAGNA EMINENTIQUE* pervetusti, & instituti & conditus *Abbatia* memorandus. *Nec admittuntur enim in NOBILISSIMUM ILLUD CANONICARUM COLLEGIUM, NISI COMITISSÆ, UT VOCANT, & BARONISSÆ*, vel ut minimum *Equitum*, *Nobili Stirpe* prognatorum *Filia*; sicut alibi scripsimus de *Canonicis istis Montensibus*. Licet verò & istis, ubi visum est, nubere &c. *Antistita* *Supremam* in *agros, & pagos* aliquot circumjectos, non in *Ecclesiasticis tantum*; sed & in *civilibus causis jurisdictionem* exercet *lautissimo censu illustrata*. Agit in *Clientela Romani Imperii*, eâ *autoritate*, & *pra-*

Abbatissa illius supremam exercet jurisdictionem,

praeminentiâ, ut gaudeat Moneta ex auro, argenti que signanda Facultate: ita quidem, ut NB. SPLENDEDE PRORSUS ATQUE MAGNIFICE VIVAT, Sacellanos, atque Canonicos, item alios minorum Gentium Administros ad cultum Divinum alat. Condidit Nobilem Abbatiam Anfridus Comes Hugienfis anno circiter 972.

Atque hæc omnia mixta Collegia, Principali, ut vides imò Regali (ut quæ Regalia obtinent) dignitate præfulgent. Quibus brevitatis causâ adde MIXTA COLLEGIA CANONISSARUM apud Ratisbonenses, quorum unum Monasterium Superius, aliud Monasterium Inferius audit; de quorum mixturâ Testis est Lopetz de quindenn. q. 25. de Principali autem Dignitate præter alios affatim testantur Merzenfeld in Jure Public. Dissertat. 5. sect. 4. §. 7. num. 8. & 9. Imhoffius in notitiâ Sacr. Roman. German. Imperii L. 3. c. 22. n. 16. adde etiam splendidissimum, & magnificentissimum Collegium Eltinenfe prope Embricam, Provinciæ Ultrajectinæ, principatûs pariter prærogativâ decoratum.

Præter hæc Principatûs honore insignia, mixtæque Collegia, alia magno numero dantur mixta, facultatibus, & vitæ splendore, multum excellentia; cæsi Principatûs titulis, & Jure Territorii, haud gaudeant.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium Andennense, in Comitatu & Dicecesi Namurcensi: quo de ita Myræus L. de Canonic. cap. 19. Circa annum Christi 673. vel proximè sequentem S. Begga Soror S. Gertrudis Nivelensis post cadem Maritus sui Aufegisi, MONASTERIUM SEU COLLEGIUM (adverte quomodo hic Autor terminos Monasterii & Collegii confundat, etiam sciat Canonissas Andennenses, omnium aliarum Secularium more divisim habitare) Andennense haud procul à Mosâ fluvio fundavit &c. Est autem Andana, seu Andenna, pagus insignis &c. in quo septem Basilica, seu Sacella per S. Beggam excitata, hodièque visuntur. In primaria autem Basilica INSIGNE NOBILIIUM VIRGINUM CANONICARUM, QUÆ TRIGINTA SUNT NUMERO, COLLEGIUM. QUIBUS CANONICI DECEM IN DIVINIS OFFICIIS SUBSERVIUNT.

De eodem Guicciardinus in descript. Belgii pag. 491. Estque Collegium illud verè Nobilissimum, ac conveniunt serè ipsius instituta cum illis Collegii Nivelensis, fundati, ut dixi, à Divâ Gertrude Diva hujus Begga Sorore Germana; quas equidem credo mutuis se exemplis provocasse.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium Monasteriense, itidem apud Namurcenses, de hoc Myræus L. de Canonic. c. 17. S. Fregandi Collegium Monasteriense, Canoniorum, & Canonissarum. De hoc Guicciardinus in Descript. Belgii pag. 492. alterum porò Canoniarum Nobilium Monasterium Andennensi adsimile, extat ad Savim fluvium, juxta pagum, quem vulgò vocant Monstier, altero à Namurco milliari. Quæ Collegia sicuti bona omnibus præbent exempla, ita multas quotidie Eleemosynas erogant, aliæque Officia pietatis & charitatis exercent.

Cudit Moneta
Auream &
Argenteam

Nu. 182.
Abbatissa
Ratisbo-
nensis Su-
perioris, &
Inferioris
Monasterii
item Eltē-
nensis.
Principa-
tûs titulo
gaudent.

Nu. 183.
Mixti An-
dennensis
Laus,
Promiscuè
Collegium,
& Mona-
sterium ap-
pellatur.

Nu. 184.
Mixti Col-
legii Mona-
steriensi
Laus,

ercent. Nota iterum, quòd Guicciardinus, & quotidianus usus Collegium Monasteriense Monasterium vocet, etsi constet Canonissas illic secretas habitare. Nota etiam, quòd Collegium Monasteriense à Guicciardino assimilatur Andennensi Collegio illi (ut supra n. 183. dixerat) verè Nobilissimo.

Nu. 185.
Mixti Col-
legii Mona-
st. riobelis-
ensis Laus.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium *Monasterio-Belisiense*, vulgo *Münsterbilsen* / sive Collegium S. Landrada, vel S. Amoris. Quod esse Canoniarum Secularium, non autem Regularium (ut inanissimè contra omnem Veritatem & Notoreitatem garrere non erubescunt Advocati Romani Westerholtici) evicimus Num. 65. 66. & 67. & alibi; cujus mixturam docuimus Num. 64. & alibi. De cujus splendore loquitur Guicciardinus in *Descript Belg.* pag. 508. in hæc verba: *Juxta Bilsam ad teli jactum, & alterà ferè à Trajecto leucà; per insignis ad Demeram flumen pagus est, Sedi Leodiensi subditus, & Amplissimà Abbatia, MUNSTERBILSEN vulgò appellatà, Conspicius. Eam itidem colunt Canonice Nobili Stirpe prognata, qua & ipsa. cum visum est, nubunt: quarumque Antistita & amplissimà Jurisdictione, & luculentissimis annuis censibus gaudet. Ipse locus & amplus est, & magnificus, Templo & Monasterio ad miraculum pulchro, aliisque horsum spectantibus adificiis exornatus. Sed ut ne ignores, quale illud sit Monasterium ad Miraculum pulchrum; Belisiense Monasterium hodie est Canoniarum Virginum Collegium, extra Urbem Belisiam in Territorio Leodiensi; est NB. s. Nomine tenus Monasterium, dicitur enim vernaculo idiomate Münsterbilsen s. ità ad verbum Myræus de *Canonic. cap. 34.* in fin. Nempe totum Capitulum Monasterio-Belisiense, constans ex Canonicis & Canonissis seorsim omnino inter se, oppidò tamen splendidè habitantibus, Monasterium est Nomine tenus; ut & inde evidenter colligas, Collegium Belisiense esse *Canoniarum Secularium*, non Regularium; nam Canonissæ Regulares habitant in *Monasteriis strictè dictis*, & talibus, quæ non tantùm Nomine tenus, sed reverè sunt Monasteria.*

Illud tan-
simum nomi-
ne tenus, &
latè di-
ctum Mo-
nasterium
est.

Taceo nunc plurima alia (ne infinitus sim) mixta Collegia, et Principalis Dignitatis radiis haud illustrata, opulentissima, splendidissima, summèque tamen insignia; quæque jam tempore Bonifaciano, & pridem antè, multò maximè floruerunt. Inter quæ meritò referas hoc ipsum, quo de litigatur, Freckenhorstense Capitulum, cujus Mixturam ipsi Adversarii non tantùm concedunt; sed pro fundamento suæ cavillationis & vitiligationis usurpant.

Nu. 186.
Mixtum
est Colle-
gium Fre-
ckenhorstense.

Adde illi *Capitolinum* apud Ubios, in quo *Plectrudis Pipini Conjux Nobilium Virginum Collegium fundavit, & duodecim super addidit Canonicos.* Teste Myræo de *Canon. cap. 1.*

Nu. 187.
Capitoli-
num.

Nu. 188.

Adde *Collegium Ursulanum* apud eisdem Ubios, in quo *Hermannus XXIII. Coloniensium Antistes, præter Canonissas (quæ ad minimum Comitissæ esse debent) quinque fundavit Canonicos.* Myræus loc. cit.

Adde

Adde *Herifense* (cui impræsentiarum Illustrissima præsentis Causæ Actrix, Comitissa de Winckelhausen gloriosè præest) ex Abbatissâ, Præpositâ, Decanâ, Scholasticâ, Cantrice, & plurimis aliis Domicellabus, insuperque ex duobus Canonicis sat magnificè constitutum.

Adde denique *Borghorstanum*, & *Vredense*, in patriâ Monasteriensi; *Diekirchianum*, *Novesense*, *Villecanum* in Archidiocesi Coloniensi; *Susterense* in Diocesi Leodiensi, & alia complurima alibi sita; quæ omnia, ut teste experientiâ sunt mixta, ita sussepturis utriusque Sexui proventibus abundè circumfluunt.

Tam multa autem, tam splendida, & magnam partem Principalibus Regalibusque præfulgida Juribus, à Pontifice omnino neglecta, & extra Provisionis Apostolicæ curam, quâ tamen maximè indigebant, posita esse, totamque Papalem sollicitudinem ad simplicia Canonissarum Collegia, quæ sub tempora Bonifacii aut nulla, aut rara aderant, Capite *Indemnitatibus* restrictam esse qui credit,

Abderitana pectora plebis habet. (a)

Videat hic Curia Romana, quot & quanta Canonissarum Collegia, omnimodæ illius Jurisdictioni, & Dispositioni contra duarum Florentissimarum in Germaniâ Universitatum Responso, contra inconcussam immemorialémque totius Belgii Praxin, contra unanimem Authorum omnium calculum, contra antiquas & novas Rotæ Romanæ Decisiones, contra repetita, & irrefragabilia S. Congregationis Oracula, sub futili Mixturæ prætextu subtrahere scenæ servientes Advocati Romani machinentur.

Nu. 189.
Mixtum est Herifense.

Nu. 190.
Mixta sunt plurima alia splendidissima, & insignia Collegia.

Nu. 191.
Incredibile est de tot mixtis Collegiis Principalibus & summe insignibus nil C. Indemnitatibus esse dispositum.

§. 4ti ARTICULUS SECUNDUS.

Dat 2dam, 3tiam, 4tam & 5tam Rationem intrinsicam, quare Mixtura non officiat Capiti Indemnitatibus.

PROBavi priore Articulo, quòd pleraque omnia, & quidem præstantissima Canonissarum Collegia sint mixta; addo nunc (quæ secunda Ratio intrinseca sit) omnia omnino Canonissarum Collegia, quæ quidem primitus pro Canonissis, & non pro Religiosis professisque Monialibus fundata sunt, tempore Bonifaciano fuisse mixta. Quod si probavero (cùm constet Capite *Indemnitatibus* §. penultimo agi primariò de Canonissis) quivis facillè concedet, illic potiùs agi de Collegiis mixtis, in quibus erant Canonissæ, tales à primâ origine; quàm de Collegiis simplicibus, in quæ degenerarant id temporis paucissima Monialium claustra; nam omnia Jura omnisque disciplina considerat potiùs ea, quæ per se,

Nu. 192.
Jura po-

M

(a) *Martialis.*

siſſimùm
curant
qua per se
funt, &
primam
rerum ori-
ginem,
Nu. 193.
Omnia
omnino
Collegia,
qua a pri-
mâ origine
Canonica-
rum fue-
runt, mix-
ta sunt.

quàm quæ per accidens fiunt. Carpzovius *part. 1. qq. crimin. 1. n. 64.* Rosener in *Theſauro L. 1. c. 22. n. 1.* & rem quamlibet à suâ origine metimur. *L. Quid. quid. 33. ff. de donation. L. unic. C. de imponenda lucratio. description.* Carpzovius *part. 1. Constit. 17. defn. 44. n. 4.* & ab origine interpretationem petimus. Cothman *L. 5. resp. 1. n. 135.*

Omnia autem Collegia, quæ ante tempora Bonifacii pro Canonissis fundata fuerunt, fuisse mixta seu duplicia; constat ex Vanespino J. E. V. *part. 1. tit. 33. c. 2. n. 20.* ibi: *Habebant Presbyteros (utique omnia Collegia) qui Canonica- bus Sacraministrabant, cæque exequerentur, qua Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit. Hi primitus ex communibus MONASTERII bonis alebantur. At dum Canonica ad vitam SINGULAREM TRANSIERE, etiam ipsi Presbyteri sensim in Canonicos Seculares transierunt. Hi Canonici, ait Myraus in Notis ad Regulam Canoniarum, in sanctimonialium Canonicè viventium Templis (utique omnibus) Missarum Solennia celebrabant.* vid. Num. 151. Et si singulorum pro Canonissis primitus fundatorum Collegiorum statum examines, nullum invenies, in quo Canonicabus non essent Presbyteri pro Sacramentorum administratione adjuncti, qui postea à Canonissis (ut ita loquar) secularizantibus Seculares Canonici sunt appellati.

Nu. 194.
Hinc Cap.
Indem-
nitatibus
potius, &
per se de
mixtis, &
non nisi
per acci-
dens agit
de simplici-
bus Collegiis
Canonica-
rum.

Et sæpe in Uno Collegio Canonicabus pro cultu divino viginti Canonici, ut Essendia; inò triginta ut Nivellis sunt adjecti. Vid. Num. 176. & 179.

Quid mirum ergo, quòd Caput *Indemnitatibus §. penult.* ubi expressè agitur de Canonissis Secularibus, non tantùm de Canoniarum Collegiis mixtis, sed potissimùm de *Mixtis* agat? cum mixta sint omnia, quotquot pro Canonissis in primo ortu sunt fundata.

Non obstat, quòd fortè Collegium Buchovicum cum uno alteròve alio tempore Bonifacii fuerit simplex; nam illud, similiæque paucissima Collegia à suis initiis strictè dictarum Monialium claustra fuere per accidens facta Collegia Canonissarum, ut constat de Buchovico, quod teste Brutschio in *Chronologiâ Monasterior. Germania P. Buchaugia* primitus fuit *Augustiniana Professionis Cænobium.* Magis autem respiciunt Jura id, quod per se, & ab origine primâ, quàm quod per accidens est, aut fit, ut supra docui N. 192.

Nu. 195.
Collegium
Buchovicũ
primitus
fuit Non-
narum
claustrum.

Et hinc mirum non est, quòd Authores passim (ut à Num. 151. patet) ita de Collegiis Canonissarum Secularium scribant ac si omnia essent mixta, & ac si sola mixta spectarent ad dispositionem Capitis *Indemnitatibus §. penult.* Usque adeò Collegia mixta non tantùm non excluduntur à dispositione Capitis *Indemnitatibus*; sed eò multò maximè pertinent.

Nu. 196.
Mixta Col-
legia magis
quàm sim-

Ratio tertia intrinseca est: licet Collegia Canonissarum Secularium expressè non sint approbata propter singulari vitam; Approbatio tamen eisdem maximè denegata est propter mixturam, ut demonstratum est à Num. 32. & 33. jam au-

tem

rem Caput *Indemnitatibus* evidenter de illis Collegiis agit, quibus Approbationem expressè denegat. Ergo de Collegiis mixtis evidenter agit Caput *Indemnitatibus*, & quidem de illis potissimum; quia major aderat Ratio illis, quàm simplicibus Approbationem denegandi.

Rationem quartam paucis accipe: Motivum dispositionis Bonifacianæ in Capite *Indemnitatibus* præcisè circa ætatem triginta annorum (quidquid sit de aliis Articulis, illorumque motivis) est *Sexus fragilitas*. Gloss. in *C. Indemnitatibus* *V. Trigesimum*. Joan. Andr. *ibid. n. 5.* Joan. Monach. *ibid. n. 2.* Archidiaconus *ibid. n. 3.* Fagnan. in *C. cum in cunctis n. 2. & seq. de Elect.* aliique. Jam autem Motivum & Ratio fragilitatis magis urget in Collegiis mixtis; quàm simplicibus; cum in istis FRAGILITAS SEXUS plurimis sit exposita periculis; non item in simplicibus. Vide Num. 32. & 33.

Adde primò, quòd majore opus sit prudentiâ, adeoque majore ætate (quia prudentia cum ætate crescit,

Seris venit usus ab annis) [a]

Ad regendos Mares cum Feminis, quàm solas Feminas; cum quia Mares imperii feminei ob sexus sui præcellentiam sunt intolerantiores; tum quia Mares utpote sagaciores faciliùs advertunt, & sugillant defectus femininos, qui in Regimine occurrunt, adeoque Mares subditi imperium femineum multò reddunt difficilius, & hinc in Abbatissâ mixti Collegii majore prudentiâ, & per consequens grandiore ætate peropus est, quàm in Abbatissâ simplicis Collegii. Ut & ex hoc titulo sententias Canonem *Indemnitatibus* §. penult. magis de mixtis, quàm de simplicibus agere Capitulis.

Adde secundò, quòd ut majoris Artis Prudentiæque est indisciplinatos, exleges, liberrimèque viventes (quales sunt Canonice, & Canonici Seculares) quàm jugo disciplinæ assuetos gubernare; ita meritò prudentissimus Papa Bonifacius magis Abbatissam Tricenariam in dissolutis mixtisque Canoniarum Collegiis, quàm in simplicibus Regularumque servantibus Monialium claustris requisiverit. Ut indubitarum sit, Caput *Indemnitatibus* notum solùm etiam, sed maximè Collegiis mixtis scriptum esse.

Rationem quintam intrinsecam sic propono: Dispositio Bonifaciana in *C. Indemnitatibus* tam illimitatis verbis concepta est, quæ utique & Collegia Monasteriæque mixta complectantur; dum dicitur §. ultim. *Licet præmissa &c.* circa Electiones *IN QUIBUSLIBET* Mulierum Monasteriis faciendas &c. specialiter duxerimus statuenda. Nam tò *QUIBUSLIBET* indubitatè etiam mixta Canonissarum Collegia complectitur, cum illa reverâ sint & à potiore digniorèque parte (quàm Mulieres faciunt) denominentur Mulierum seu Canonissarum Collegia, non attentâ Virorum mixturâ: *Nota* (inquit Wagner in Clem. At-

M 2

tendentes

[a] Ovidius.

plicia adC. Indemnitatibus § penult. pertinent.

Nu. 197. *Sexus fragilitas movit Pontificem, ut vellet Abbatissas Tricenarias.*

Nu. 198. *illa Ratio magis urget in mixtis, quàm simplicibus Collegiis.*

Nu. 199. *In regimine mixtorum majoris opus est prudentiâ, adeoque ætate; quàm in simplicibus*

Nu. 200. *Difficilius est regere Canonicos, quàm Moniales.*
Nu. 201. *Verba generalissima In quibuscunque Monasteriis continent Mixta.*

Nu. 202.
Mixta Col-
legia à se-
quiere sexu
simpliciter
denomi-
nantur.

tendentes 2. de Statu Monach. V. Canonice Seculares) in Germaniâ & Belgio esse Ecclesias Collegiatis, sive Collegia Nobilium Feminarum, quæ solent dici Canonice Seculares, ut Lindavii, Buchovia, Ratisbona, Essa. Indubitatum est autem, duo Ratisbonensia Collegia, nimirum Monasterium superius & inferius, iidem Collegium Essense, seu Essendiese, esse mixta. Vide Num. 162. & 164. & alibi.

Ergo Collegia Canonissarum mixta nullatenus respecto Virorum consortio simpliciter Collegia Nobilium Feminarum vocantur. Ergo & continentur sub universalissimis Textûs verbis: *In quibuslibet Mulierum Monasteriis*, maxime si huic Rationi junxeris alias mox secuturas.

S. QUARTI ARTICULUS TERTIUS.

Exhibet etiam septimamque Rationem intrinsecam.

Nu. 203.
Lex tri-
ginta an-
nos præsci-
bens, est
omnino fa-
vorabilis.

Ratio intrinseca sexta: Dispositio Capitis Indemnitatibus, in quantum Abbatissis ætatem Tricennem præfigit, multis titulis est FAVORABILIS, adeoque extendenda, & quàm latissimè interpretanda, maxime cum adfit universalissima dictio: *Quibuslibet*, juxta Regulam Juris: *Odia restringi, & favores convenit ampliari.* C. *Odia de R. J. in 6.* Est autem indubitatè Favorabilis Dispositio Cap. *Indemnitatibus*; nam

Primò, ut dignoscatur, sitne Dispositio aliqua favorabilis, an odiosa inspicenda est Ratio Proœmialis Teste Baldo in *L. Si quis. n. 5. vers. Sed quomodo agnoscam C. de Pactis* Corneus *Conf. 236. diligenter consideratis. L. 4. Caput Aquensis decis. 215. n. 8. libr. 3.* Mandosius in *Regul. de Annal. q. 4. n. 7.* nec non videntum, an Legislato principaliter motus fuerit ob favorem, licet Dispositio secundariò redundet in odium alterius. *L. qui exceptionem 40. ff. de condict. indebit.* ubi notat Bartol. 2. *Notabil. num. 2.* & reliqui omnes. Curtius senior *Conf. 9. Ticinensi Statuto num. 20. vers. & ita in proposito.* Milius in *Repertor. vers. Lex dicitur favorabilis*, aliique passim.

Nu. 204.
Ob ratio-
nem Præ-
mialem,
quæ est, ut
consulatur
indemni-
tati Mo-
nasteriorum.

Jam autem Ratio Proœmialis C. *Indemnitatibus* apertè datur his clarissimis verbis: *Indemnitatibus Monasteriorum, quæ frequenter propter Electiones in discordiâ celebratas in ipsis grandia in Spiritualibus & Temporalibus dispendia patiuntur, occurrere desiderabiliter affectantes, statuimus &c. nec in Abbatissam &c. de cætero eligatur aliqua, nisi tricesimum annum compleverit.* Quæ Ratio utique est favorabilis, cum primariò respiciat utilitatem, & favorem Monasteriorum, & Ecclesiarum, qualis Dispositio indubitatè est favorabilis. Abb. in *C. nihil n. 1. vers. 2. principaliter de Elect.* Caput Aquensis *Decis. 215. n. 6. & Decis. 202. n. 4. L. 3.*

Etiam si

Etiamsi alias sit *pœnalis*, quia favore Ecclesiarum dicitur favorabilis, & extendenda. Geminianus *conf.* 37. *dubatur sub n. 6. v. 3. Ubi constitutio. & conf.* 106. *super dicto dubio n. 2. Gometz. de Expectativ. n. 100.* Adeoque Caput *Indemnitibus*, etsi *pœnale* foret; tamen ad Collegia mixta extendi deberet; sed nec *C. Indemnitibus* *Pœnale* est; nec hic ulla *extensione* opus est; cum Caput *Indemnitibus* *Primariò*. & per se (ut n. 150. 193. demonstratum est) de *Mixtis* agat, adeoque illa comprehendat; ideoque de *mixtis* non *extensivè*, sed vel maxime *comprehensivè* tractet.

Secundò dispositio *Capitis Indemnitibus*, quatenus *Abbatissis* *ætatem* *Tri-cennalem* præstituit, *summè favorabilis* est; quia sic corrigit abusum & errorem, qui irreperat in Ecclesiam Dei, dum *Jura Antiqua* sub prætextu *capitis cum in cunctis. §. Inferiora de Elect.* (quod tamen ne verbulo corrigit vetera *Jura* de *ætate* *Abbatissali* *agentia*) ante tempora *Bonifacii VIII.* perperam, & viâ facti eligebantur in *Abbatissas* *Juvenulæ*, quæ vix 25. *ætatis* *annum* attigerant. Audiat hac super re *Glossa* in *C. Indemnitibus. V. Tricesimum* ibi: *Olim Abbatissa* *debebat esse Sexagenaria; Can. Juvenulas. caus. XX. q. 1. SED NON UTEBAMUR ILLO JURE, sed per Decretum capitis cum in cunctis. §. Inferiora. de Elect. eligebantur, quæ attigerat XXV. annum: nunc autem imposta est certa Meta.* Cujusmodi *Electiõni* sub prætextu solo *Juris*, de facto celebratæ adaptari rectè possunt verba. *L. 13. ff. de injur. Usurpatum tamen & hoc est; etsi nullo jure.* Correxerit ergo *Caput Indemnitibus* abusum *Juris*, & hinc est favorabile. Dico abusum *Juris*, nam certum est, quod *Caput Cum in cunctis. §. Inferiora.* nec verbulo mentionem faciat de *Abbatissis*, adeoque non censetur vetera *Jura* de *Abbatissis* conscripta abrogasse; cum *Correctio* *Juris* in omni interpretatione sit vitanda, *ne Jura tot vigilis fabricata unico verbo* (imò potius *nullo verbo*, & solo *silentio*) *tollantur* *Abb. conf. 78. in princ. L. 2. Geminian. conf. 131. in princ. Tuschus litt. C. concl. 1037. n. 1. & 2. Ancharan. conf. 190. in princ.* Si autem *C. Cum in cunctis. §. Inferiora*, non correxerit *Jura*; & *ætatem* *Abbatissalem* ad 25. *annos* non restrinxerit; evidens est fuisse abusum *Juris*; quando sub prætextu *capitis Cum in cunctis. §. Inferiora*, *Virgunculæ* 25. *annorum*, ad *Clavum* *Monasteriorum* sunt promotæ. Consequenter *caput Indemnitibus*, quo hic abusus sublatus est, abusum *Juris* sustulit, non autem *Jus* ipsum correxit, adeoque favorabile est, latissimèque interpretandum; utpote *correctorium* abusus, non *Juris*.

Nu. 205.
Dein, quia
corrigit
abusum
Juris.

Confirmatur: vel *caput cum in cunctis. §. Inferiora.* agit de *Abbatissarum* in *Collegiis mixtis* *ætate*, vel non? si agat; cum sic sit *correctorium* *Juris* *Veteris*, exigentis *sexaginta* *annos*; etiam *dispositiones* *correctoriæ* *Juris*, se extendent ad *casus* *mixtos*. Si non agit de *ætate* *Abbatissarum* in *Collegiis mixtis*; *caput Indemnitibus* etsi agat de *Collegiis mixtis*, non erit *correctorium* *capitis. cum in*

cunctis; cum ut supponimus hoc c. cum in cunctis, non agat de Collegiis mixtis. Et hoc Dilemmate, Seu fulmine percussus jacet Ficulneus adversariorum Achilles, quem ex imaginariâ Juris correctione (quam capiti Indemnitatibus affingunt) sibi fabricarunt.

Tertiò favore est c. Indemnitatibus, quâ ætatem triginta annorum decernit; quia per illam dispositionem à 25. annis per abusum Juris inductis, propius reditur ad Jus commune vetus, vel 40., vel 60. annos præscribens. 40. enim Annos præscribit Novella 123. cap. 13. de Sanctiss. Episc. & Auth. Diaconissam Nu. 206. c. de Episcop. & Cleric. & can. Nemo 2. Dist. 78. sexaginta autem requirebat can. Juvenula, caus. XX. q. 1. Favorabilis est enim omnis Lex, per quam reditur ad Jus commune, & vetus. Latè Felin. in c. cum accessissent n. 5. vers. Hanc declarationem de consti. Jalon. in L. Si unus. § pactus. ne peteret n. 2. & seq. ff. de pact. Gonz. Gloss. 7. n. 13.

Nu. 206.
Tertiò quia
reducit ad
Jus vetus
40. vel 60.
annos exi-
gens.

Nu. 207.
Cap. In-
demnita-
tibus, ut
pote favore
rabile foret
extenden-
dum; sed
hic exten-
sione haud
est opus.

Unde cum Caput Indemnitatibus, præfigens ætatem 30. annorum Abbatissis, tot titulis sit favore, etsi non comprehenderet mixta (ut tamen comprehendere ostendimus à n. 192.) attamen per extensionem ad mixta porrigendum esset. Ut hic nihil dicam, quod in illâ hypothesi caput Indemnitatibus etiam ad mixta extendendum foret, propter rationis, cum simplicibus, non tantum identitatem, sed & majoritatem; cum ratio hujus legis magis urgeat in mixtis, quàm in simplicibus Collegiis; ut relucet ex num. seq. & notorii Juris sit, legem ob rationis identitatem ad alios similes casus extendi. L. illud 32. pr. ff. ad L. aquil. L. adigere. §. quamvis 2. ff. de Jur. Patron. c. cum dilecta. de confirmat. uil. vel inuil. Sed quidquid id est; suffecerit hic mihi, capiti Indemnitatibus, tot titulis (si præcisè spectes præstitutam Abbatissis tricenariam ætatem) summè favorabili; Legis Correctoria, & Pœnalis larvam (quam illi Adversarii affingunt) detraxisse. Certè Legis abusum, non est Legem, vel Jus corrigere.

Ratio Intrinsicca septima: Et licet tantisper in gratiam Adversariorum fingere- mus, caput Indemnitatibus, quâ præcisè ætatem Tricenariam præscribit (nam in multis aliis correctorium Juris esse nemo negat) non tam Juris abusum, quàm Jus corrigere; nihilo tamen secius adhuc mixta complecteretur Collegia; quia mixta Collegia in communi usu loquendi vocantur Simpliciter Collegia Canonis- sarum, Collegia Nobilium Feminarum, non attentâ Virorum mixturâ. Insu- per talibus Collegiis mixtis inest eadem, aut major ratio Legis; scilicet Sexus fragilitas. vid. num. 197. & 202. Jam autem rectè ait Eruditissimus Rosener in Thesauro loc. commun. L. 11. c. 47. n. 4. Mixtum continetur sub simplici, quando ex communi usu loquendi, illud Mixtum reputaretur tanquam simplex, & isto casu dispositio loquens de simplici habet locum etiam in mixto. L. Librorum 52. §. Quod tamen 4. ff. de legat. 3. L. Universorum 12. ff. de Pignorat. action. L. Si quis vinum 5. ff. de Vin. Trit. & oleo legat. Bolognin. in Repetit. L. 2. in princ. ff. de

Nu. 208.
Etsi Caput
Indemni-
tatibus esset
correctorium;
tamen
mixta Col-
legia com-
plecteretur,
quia hac
vulgò, &
simpliciter,
Canonissa-
rum, &

ff. de Verb. Oblig. n. 62. & 66. vers. Secundo limitatur. & num. 75. vers. secundo fallit.

Idem Rosener loc. cit. vers. Quintò continetur, ubi in simplici, & mixto est eadem ratio; & multò magis si in mixto viget major Ratio, quam in simplici, tunc enim dispositio loquens de simplici habet locum etiam in mixto. Bolog. in d. L. in pr. n. 55. vers. Et ideo in istis mixtis, & n. 57. vers. Sicut e contrario. & n. 62. vers. Tertio fallit. & n. 67. vers. Tertio limitatur & n. 72. cum sequent. Surdus conf. 33. n. 29. ubi ampliat etiam in Pœnalibus, & odiosis & conf. 315. n. 58. Cardinalis Tuschus lut. M. concl. 294. n. 34. Polydor Ripa d. c. 4. n. 13. Rota decis. 385. n. 4. apud Farinac. p. 2. Recent.

Rectè Gallin. de Verb. signific. L. 9. c. 31. n. 21. Istis casibus in quibus, vel ex propriâ verborum significatione, vel ex vi comprehensivâ rationis, mixtum potest comprehendi sub simplicibus, ego non distinguo inter materiam odiosam, & favorabilem; quia significatio propria, qua resurgit etiam ex latiore significato, locum habet in quacunq; materiâ, quamvis strictâ, & odiosâ.

Rectè Castill. quotidian. Controv. L. 5. c. 134. n. 27. Quod si ex comprehensione rationis appareat de mente disponentis; tunc sive Ratio in dispositione sit expressa, sive una tantum possit assignari (quia paria sunt: ut est vulgatum) sive de ratione tacite, legitime tamen appareat, **CASUS MIXTUS SUB SIMPLICIBUS CONTINETUR**; non distinguendo inter materiam odiosam, vel favorabilem, quia Ratio dispositionis in materiâ strictâ facit extendi dispositionem. Surd. decis. 192. n. 2. & seq. Rota decis. 57. n. 13. part. 1. Recent. At enim Rationis identitatem, imò majoritatem Collegiis mixtis jam asseruimus à num. 192.

Pariter omnibus Germanis, Belgis, & Lotharingis notum est, quod **COLLEGIA CANONISSARUM MIXTA**, simpliciter Collegia Canonissarum, vel Collegia Nobilium Domicellarum, nullâ de viris facta mentione, vulgò appellantur.

Nota inquit Wagnerec in Clem. attendentes 2. de Statu Monach. V. Canonice Seculares, in Germaniâ, & Belgio esse Ecclesias Collegiatas, sive Collegia Nobilium Feminarum, que solent dici Canonice Seculares, ut Lindavii, Buechovia, Ratisbona, Esse. Ubi vides, quòd Autor Germanus, Collegia Ratisbonensia duo, scilicet Monasterium Superius, & Monasterium Inferius, item Collegium Essen. e, quæ tria mixta esse vidimus, num. 162. 164. & alibi simpliciter vocet Collegia Nobilium Feminarum, ac si Virorum non adesset mixtura.

Et de Essensi mixto sic scribit Wexin Ariada. Carolin. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 10. Valde viget à me non ita pridem oculis inspectum Nobilissimum, & Antiquissimum Collegium Canonissarum Essendiense. Et hic mixtum illud Collegium, simpliciter Collegium Canonissarum appellat.

Et de Ratisbonensi Superiore, mixto Collegio ita Myraus. L. de Canonic. cap.

41.

Mulierum
Colligia
vocantur:
& illis in-
est rationis
identitas
imò majori-
tas.

Nu. 209.
Mixta
Colligia
simpliciter
vocantur
Colligia
Canonissa-
rum;

Nu. 210.
Probat
id de Ra-
tisbonensi-
bus, &
Essensi.

41. *Monasterium Superius Ratisbonense, germanicè Ober Münster / Nobilium Canonissarum.* En iterum mixtum venit sub nomine simplicis. Et de *Ratisbonensi Inferiore*, itidem mixto idem Myræus loc. cit. *Inferius Monasterium Ratisbonense Nobilium Virginum, institutum est per Juditham.* Sic omnia alia Miscellanea Collegia, non attento Virorum additamento, ex communi loquendi usu nomen non à Canonicis, vel etiam à mixturâ, sed simpliciter à Canonissarum Collegia, Capitula, Monasteria &c. nuncupantur.

Nu. 211. *Item de Andennensi,* Sic de *Andennensi* mixto Myræus L. de Canonic. c. 19. in *primariâ autem Basilica residet insigne Nobilium Virginum Canonissarum, quæ triginta sunt numero, Collegium.*

Andlovviensi, Sic de *Andlovviensi* idem Myræus L. c. c. 39. *Andlovviense Collegium Canonissarum in Germaniâ.* Sic de eodem Bruschius in Chronol. Monast. V. *Andlow S. Fabiano & S. Felicitati sacrum Canonissarum celebri loco natarum opulentum Collegium.*

Freckenhorstensi, Sic de *Freckenhorstensi* Mixto (quod præsentis liti formitem subjecit, & præsentis Scriptioni ansam præbuit) Bolandus in Actis SS. Belgic. in Vita S. Thiatildæ in Addend. 30. Januar. pag. 1154. *Freckenhorstum, sive Freckenhorst Vicus, in eoque nobile & pervetustum SANCTIMONIALIUM CANONICARUM COLLEGIUM.* Et de eodem Henschenius in Act. SS. Belg. in Vita S. Ludgeri 26. Martii n. 57. *Est Freckenhorstum, sive Freckenhorst, Nobilium Canonissarum Cœnobium.* De eodem Boland. L. c. n. 1156. *Ad sinistrum Templi latus jacet Claustrum Canonissarum.*

Malbodiensi, Sic de *Malbodiensi* Mixto Guicciard. in Descript. tot. Belgii pag. 469. *Habet etiam istud oppidum unum è Nobilissimis Illis Canonissarum Collegiis, qualia nempe Montense, & Nivellense, supra Nobis descripta.*

Monasteriensi S. Fregandi, Sic de *Monasteriensi S. Fregandi* Mixto Guicciard. L. c. pag. 492. *alterum porro Canonissarum Nobilium Monasterium, Andennensi adsimile, extat ad Savim fluvium.*

Montensi, Sic de *Montensi* Mixto Guicciard. L. c. pag. 455. *Visendum est in hac Urbe Nobilissimum illud Collegium Canonissarum, quod tanto &c.*

Sic de Collegio Monasterio - Belisiensi, vulgò *Münsterbilsen* Myræus de Canonic. cap. 34. in fin. *Monasterium Belisiense hodie est Canonissarum Virginum Collegium, extra urbem Belisiam &c.*

Nivellensi, Sic de *Nivellensi* Mixto Guicciard. L. c. p. 252. de S. Gertrude loquens: *Instituit Celeberrimum illum Ordinem Canonissarum, quem hodieque tantâ cum Majestate &c. inibi est conspicer.*

Thorensi, Sic de *Thorensi* Mixto Myræus L. c. c. 64. *Est illud hodie Nobilissimarum Virginum Canonissarum illustre ac potens Collegium.* Idem de eodem in Diplom. Belgic.

Belgic. L. 1. cap. 24. Cœnobium Thorense, quod est Illustre Nobilium Virginum
 Canoniarum Collegium.

Unde vides, mixta Collegia vulgò non tantùm à rudi plebe, sed à gravissimis
 doctissimisque Scriptoribus, rem ex professo tractantibus, simpliciter Canonissarum
 Collegia &c. vocari, nullo habito ad Viros respectu.

Et quid mirum? denominatio semper à digniori, potiori, & potentiori de-
 sumitur. L. Quidquid 27. §. 2. ff. de acquirendo rer. Domin. L. Queritur 10. ff. de
 statu homin. L. 1. in princ. ubi Gloss. & DD. de V. O. at in mixtis Ecclesiis (quæ
 primariò pro sequiore Sexu fundatæ sunt, quæque ex hoc sexu totius Collegii
 Caput habent) Canonissæ, sæpe Casarum, Regum, Principum, Marchionum,
 Ducum, & Comitum, ad minimum Perillustrium Parentum Filix; Canonissis
 Civilem Statum non egressis, & ad Servitium in Divinis præstandum vocatis;
 & numero passim, & Dignitate semper, tantùm anteeunt;

Ante alios quantum Pegasus ibat equos (a)

Ut ex sequentibus Articulis luculentius palàm fiet. Et ut Collegia illa mixta,
 licet ignobiles Canonicos contineant, à prædominante Perillustri Sexu Femineo,
 nihilominus vulgò in Germaniâ Teste experienciâ: Frey Adliche Stiffter:
 libera Nobilia Collegia, appellantur; ita pariter, licet ex viris mixta sint; tamen
 simpliciter Canonissarum Collegia vocitantur. Quamobrem, cum secundum
 communem usum,

Quem penes Arbitrium est, & mos, & norma loquendi (a)

Verba debeant intelligi, & Leges Canonésque explicari L. librorum 52. §. Quid
 tamen 4. ubi Bartol. ff. de legat. 3. L. labeo 7. de Supellect. legat. L. Cum Lanionis.
 L. 18. §. Item 3. ff. de fundo instruct. & communis usus, Collegia Canonissarum
 vocet, sive simplicia sint, sive mixta; hinc Lex Bonifaciana in C. Indemni-
 tatibus. §. penult. de Collegiis Canonissarum Secularium agens, ut ex Sphi illius
 summario liquet, complectetur, seu comprehendet tam Collegia Mixta,
 quàm Simplicia.

Unde et si transmitteremus, Caput Indemnitatibus, etiam præcisè circa præ-
 scriptam Abbatissis ætatem, esse correctorium, nihilo tamen illud minus, ob
 communem usum loquendi, & rationis identitatem, imò majoritatem, com-
 prehenderet Collegia Mixta.

§. 4. ARTICULUS QUARTUS

Pertractat causam intrinsecam suam gnâmqve.

Ratio octava, quæ cum septimâ non parùm sororiatur: Mixtum omne
 sequitur naturam sui simplicis magis digni. L. Queritur 10. ff. de statu
 homin.

(a) Ovid. (b) Horatius de Arte Poëtica.

Nu. 212.

Quare
 Mixta sim-
 pliciter vo-
 centur Col-
 legia Cano-
 nissarum?

Nu. 213.

Vocantur à
 Feminis
 Canonissarum Colle-
 gia, sicut à
 Feminis
 vocantur
 Collegia
 Nobilia.

Nu. 214.

Etiamsi C.
 Indemni-
 tatibus
 esset Corre-
 ctorium;
 compre-
 henderet
 tamen
 mixta, &
 quare.

Nu. 215. *Mixtum sequitur Naturam sui simplicis, magis digni, & prævalentis.* *homin. L. Cum aurum. in §. fin. ff. de auro & argent. Legat. L. Quidquid. 27. §. Cum partes. 2. ff. de acquirendo rerum. Dominio.*
 Et *Mixtum* omne judicandum ex eo, quod in illo prævalet, & præponderat. *Gonz. Gloss. 18. n. 15. cum seq. Lott. L. 2. q. 10. n. 67. Rota apud Cavaler. decis. 547. n. 2. cum aliis per addend. ad Buratt. decis. 103. litt. B. in fin. hinc Hermaphroditi secundum illum Sexum censentur, qui prævalet L. Quaritur. 10. ff. de statu homin. hinc si Universitas sit mixta ex Clericis & Laicis; si hi plures, coram Laico conveniuntur Judice; licet aliàs Clericus Laicum ad suum forum trahat *Socin. conf. 12. n. 17. Rosener in Thesaur. L. 11. cap. 47. n. 6.*
 Jam autem in Collegiis *Mixtis*, prævalent indisputabiliter tam dignitate, quam numero Canonice Canonissæ.*

Nu. 216. *Præstant Canonice Canonice dignitate, triplici ex Capite. Imò quia habent Mixti Caput, ex suo Sexu. 2dò Quia sunt Nobiles.* *Dignitate* quidem; tum quia Canonissæ ex suo sexu habent Abbatissam, totius Collegii Mixti Caput; tum quia Canonissæ, utpote Cæsarum, Regum, Principum, Ducum, Marchionum, Comitum; ad minimum, Nobilium Filia; Nobilitate suâ antestant Canonice, sæpè à stivâ & hara prodeuntibus, nunquam ferè civilem conditionem egressis. Nobilitas verò dignitas est Jure Civili. *Cacheranus decis. Pedement. 100. n. 47. Mantuanus in Dialog. Historiolog. class. 5. c. 95. n. 3. Guido Pap. Decis. Gratianopol. 90. Rosener. in Thesaur. L. 12. c. 14. n. 4. Bartol. in L. 1. n. 40. C. de Dignitat.*
 Tum denique quia Canonice ad servitium Canonicabus præstandum sunt destinati, qui primitus tantum nomine Presbyterorum, non autem Canonicorum veniebant.

Audiantur hâc super re Autores, omni exceptione majores: in quibusdam (scribit Cardinalis de Vitriaco Anno 1220. tanto tempore ante Bonifacium in Historiâ Occident. cap. 13.) *Teutonicorum Alemannorum Provinciis, sunt Mulieres, quas Canonicas Seculares, seu Domicellas appellant &c. hæ siquidem adeo personas accipiunt; quod nisi Filias Militum, & Nobilium in suo Collegio nolunt recipere &c. Clericorum autem, & Puellarum, & Juvenum sibi ministrantium cineta sunt obsequia.* En Clericos seu Canonicos Mixtorum Collegiorum in numero ministrantium.

3tiò *Quia Canonicos habent pro suis Ministris.* Et loquendo in particulari de quibusdam Collegiis *Mixtis*. *Guicciardinus in Descript. Belgii pag. 507. de Abbatissâ Mixti Collegii Thorensis: Ita quidem, ut splendide prorsus, & magnificè vivat, Sacellanos, atque Canonicos, item alios minorum gentium Administratos ad Cultum Divinum alat.* En Canonicos in Catalogo Administratorum.

Nominatum in Collegio Thorensi, Adonensi, De eodem *Thorensi* Collegio *Myræus L. de Canonic. cap. 64. Quibus quidem Virginitas in Sacris obeundis SUBSERVIUNT sex Canonice Seculares.* Hem! *Idem L. c. cap. 46. sic scribit: Porrò S. Bruno Archi - Episcopus Coloniensis.*

& Hannonia Reformator, MONTIBUS in Ecclesiâ B. Maria, qua S. Waltrudum dicitur, & MALBODII in Ecclesiâ S. Aldegundis, Saculares Præbendas Canonicales ordinavit. ET IN DICTIS ECCLESIIS STABILIVIT ALIA COLLEGIA CANONICORUM, QUI DOMICELLIS SUBSERVIRENT.

Idem cap. 47. singulatim de Canonissis Montensibus. Quibus quidem Canonici & c. ut Sacellani subserviunt.

Idem cap. 19. de Andennensi Collegio mixto: in primariâ autem Basilica refidet insigne Nobilium Virginum Canoniarum, quæ triginta sunt numero, Collegium: Quibus Canonici decem in Divinis subserviunt. Heus! heus! quoties Canonicos in albo subservientium reperis!

Guicciardinus in descript. Belgii pag. 456. de Montensi Collegio mixto: Ad didit Diva Gualtrudis & Canonicos aliquot; sed vix alii rei quam negotiis hujus Collegii procurandis. An Procuratores Dominis exæquamus?

Hinc ut Notat Molanus: Passim hujus Ordinis Canonica, suos Confratres vix alio loco habere dignantur, quam ut Sacellanos suarum Generosarum Dominationum; quamvis quædam inter eas sint Nuptiarum expectatrices, & Solicitatrices. Quod, ait, ex eo capite fieri arbitror; quia Abbatissa Jurisdictioni subsunt libr. 1. de Canonic. cap. 15. ita Vanespen. J.E.V. part. 1. tit. 33. cap. 2. n. 21. Et Canonissarum Administratos, Subservientes, Procuratores, Sacellanos, ipsis Canonissis ex æquo componemus?

Certè ipsum Jus Canonicabus Canonicos mixtorum Collegiorum posthabet. C. Dilecta 12. de Majoritat. & Obedient. ibi: Cum ipsa plerumque Canonicas suas, & Clericos sua Jurisdictioni subjectos & c. & infra Mandamus quatenus dictas Canonicas & Clericos. Ubi vides bis ab ipso Pontifice Canonicas Canonicis præhaberi, præponique. Unde legitimo argumento deducitur, quod non tam suapte arrogantia, quam Juris communis privilegio, Canonicis Canonissæ præferantur; quia illis ab ipsomet Pontifice in textu præponuntur: Sicut Glossa in c. Constitutis 23. de Appellat. concludit, quod Grandensis Patriarcha de Jure communi præcedat Cardinalem; quia capitis illius superscriptio sic habet: Idem Grandensi Patriarcha, & S. Vitalis Presbytero Cardinali: Et sicut Glossa in c. 1. de Decimis, quia ejusdem capitis superscriptio sic habet: Gregorius nonus Fratribus Prædicatoribus, & Minoritis: colligit Prædicatores præferri Minoritis: ibi: Nota primò ex superscriptione quod Prædicatores præferuntur Minoribus.

Per Clericos autem c. dilecta de Majorit. & Obed. intelligi Canonicos, apud Canonistas in confesso est. Gloss. in c. dilecta cit. dum ait: agi ibi de Canonicis & Canonissis. Geminian. in c. Indemnitatibus. §. supradicta. n. 4. ibi: Quæro an cum istis Mulieribus possint esse Canonici Seculares? dicit Joan. Andrea: quandoque habitant permistim, & se remittit ad notata per se in c. dilecta de majorit. &

Andennens.

Aliisque passim.

Nu. 217. Ipsum Jus, Canonibus Canonicos in mixtis Collegis postponit.

Nu. 218. Præmittent, qui in Jure præponuntur.

Nu. 219. Per Clericos C. Dilecta, de Majorit. & Obed. intelliguntur Canonici.

obed. in princ. Joan. Andr. in *c. Indemnitatibus de Elect. in 6. n. 3. V. Canonici Seculares.* ibi : *Qui etiam talibus (nempe Canonissis) sunt quandoque permitti, ut in c. dilecta. de majorit. & obed. in princ.*

Nu. 220.

Canonica
in Mixtis
Collegiis
digniorum
locum ob-
tinent.

Ob quæ nemo dubitare potest in mixtis Collegiis Primas Canonicabus deberi, tanquam Excellentioribus. Quod etiam disertis verbis pronuntiant Molanus & Myræus : hic Libr. de Canonicis cap. 14. de Nivellensi Cænobio ita scribens : *Modò est Capitulum utriusque Sexus, in quo Canonica, eaque Nobiles, & Seculares DIGNIOREM Locum obtinent ;* & ille in *Indice Sanctorum Belgii V. Sancta Gertrudis Virgo.* ibi : *Nivella & c. modo est Capitulum utriusque Sexus, in quo Canonica eaque Nobiles, & Seculares digniorem obtinent Locum.*

Nu. 221.

Canonica
in mixtis
Collegiis
passim etiã
numero
prævalens.

Quod Molanus, & Myræus de Nivellensi Collegio mixto pronuntiârunt ; id de omnibus mixtis optima docet Magistra, Experientia.

Nu. 222.

Sunt Freckenhorsti
14. Canonissa præter
Abbatissã.
7. tantum
cum Decano
Canonici.

Quod autem non dignitate duntaxat, sed & numero Canonicis Canonice in plerisque omnibus Collegiis mixtis prævaleant, inductione facile evincitur.

Nu. 223.

Herisis
sunt plurima
Canonica ; duo
tantum
Canonici,
iique Curati.

Hoc ipsum, quo de tam acriter pugnatur, Freckenhorstense Collegium ; etsi præter Abbatissam quatuordecim recenset Canonissas ; Septenos tamen unã cum Decano, huic numero includendo, tantum numerat Canonicos. Bolandus in *Actis Sanct. Belg. in Vita Thiatilda in addend. ad 30. Januarii pag. 1156. n. 15.* Ibi : *Sunt autem Canonica præter Abbatissam XIV. septem Canonici unã cum Decano.* En Canoniarum numerus altero tanto major est.

Nu. 224.

Sunt Essendia 50. Canonica, 20. tantum

Collegium Canonissarum mixtum Herisense (cui causæ præsentis actrix gloriosè præest) etsi præter Abbatissam, Præpositam, Decanam, Cantricem, plurimas alias habeat Canonissas ; attamen duos tantum exhibet Canonicos, eosque Curæ Pastoralis exercitio occupatos ; ut scires hujusmodi Canonicos Servitii Sacri potissimum causã Canonicabus adjectos.

Nu. 225.

Nivella
fuere 42.
Canonissa,
30. solum
Canonici,

In Collegio Canonissarum Essendensi, non procul Freckenhorstensi, & Herisensi adsito ; fundatæ sunt Canonissæ omnino quinquagena, Canonici tantum viceni, Wex. in *Ariadn. Carol. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 50.* ibi : *Fam Anno Christi 871. à Beato Alfrido IV. Episcopo Hildesensi, fundata, consecrata, & dedicata erat ea Ecclesia, in favorem quinquaginta Illustrium, & Generosarum Personarum, ex Augustâ Ducum, & Comitum & c. Stirpe Natarum, & viginti Canonicorum.* En numerum Canonissarum seliqui altero majorem.

In Collegio Nivellensi præter Abbatissatum sunt Præbende 72. Vanespen. *part. 1. tit. 33. n. 11.* Et tamen illic tantum Canonici sunt Triceni. Guicciard. in *Descript. Belg. pag. 353.* Ergo præter Abbatissam illic fuere Canonice 42. quanto, si eas ad Canonicos referas, excessu ! numerus tamen hic temporum injuriã accusus videtur. vid. num. 129.

De Collegio Andennensi scribit Myræus L. de Canonic. cap. 19. *In primariâ autem Basilica residet insigne Nobilium Virginum Canonicarum, quæ triginta sunt numero, Collegium, quibus Canonici decem in Divinis subserviunt.* En Canonicarum hic numerus, duplo major est.

De Collegio Secanico Testis est Bruschius in Chronolog. Monasterior. pag. 530. *V. Secanis: Seccingense Cænobium inchoatum, octoque Canonissis, & quatuor Canonici fundatum.*

Numerosissimum est à Canonicabus Thorense Collegium, & tamen sex tantum alit Canonicos. Myræus libr. de Canon. cap. 64. *Quibus quidem Virginibus in sacris muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares.* De splendore hujus Collegii vid. N. 180.

Plurimas teste experienciâ habet Canonissas Collegium *Borghorstenense*, & tres tantum Canonicos.

Plurimas recensent Canonicas Collegia Diekirchianum, Eltinense, Novesienſe, Süsterense, Vredense, Willichianum, aliâque (quæ singulatim referre longum foret) complurima. Et tamen si in eorum Canonicos inquiras,

Apparent rari Nantes in gurgite vasto.

Nempe Collegia isthæc primariò pro Sexu Femineo, Nobilique sunt fundata; qui Sexus cum ad cultum divinum indigeret Officiis masculinis, additi sunt (per modum Mantissæ, & Auctarii loco tanquam Sacellani, secundariò quidem) Presbyterii plures, vel pauciores, pro Fundatoris arbitrio. Hi autem Presbyterii successu temporis

(Quid non longa dies, & seri invertitis anni)

quando à communi vitâ recessum est per Canonissas, & ipsi communitati vâle dicto, *Canonicorum* sibi nomen indiderunt. Audi Vanespenum J. E. V. part. 1. tit. 33. n. 20. ita de hujuscemodi Canonicis & Canonicabus loquentem: *Habebant, qui Canonicabus Sacra ministrarent, eaque exequerentur, quæ Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit. Hi primitus etiam ex communibus Monasterii bonis alebantur. At dum Canonica ad vitam secularem transiêre, etiam ipsi Presbyterii sensim in Canonicos seculares transiêrunt.*

Confirmantur hæc ex primogeniâ hujus ipsius, de quo tam acriter controversatur, Collegii Freckenhorstenſis *Fundatione*, olim in causâ Dominorum zur Mühlen & Geisberg per Rotam canonizatâ. Certè ex *Fundatione* illâ luculentè patet, nec primitus Freckenhorſti Canonicos, sed simplices Clericos fundatos; eosque nequaquam ad Electionem Abbatissæ (quæ penès solum Sexum femineum stabat) vocatos fuisse de simplicibus Clericis, seu Sacerdotibus Freckenhorſti fundatis, constat ex illis *Fundationis* verbis: *Filios & Filias nobis adoptamus: Filios quidem Sacerdotes Dei altissimi cum Diaconibus, quorum Luitoldus Senior Primi-*

Nu. 226.

Andenna
30. Canonica, 10.
duntaxat
Canonici.

Nu. 227.
In Collegio
Secanico 8.
Canonissa,

4. Canonici.

Nu. 228.
Thora tantum 6. Canonici.

Nu. 229.
Borghorſti
tres solum
Canonici.

Nu. 230.
Pleraque
Collegia
plurimas
Canonissas,
paucos habent
Canonicos.

Nu. 231.
Quando
Mixtorum
Collegiorum
Clerici sine
facti Canonici.

Nu. 232.
Freckenhorſtana
Fundatio
Clericis
suis, nec
nomen Ca-

nonici, nec
jus dat eligendi
Abbatissam.

cerius erit. *Venturis diebus eterno Deo oblationem facient pro remedio salutis animarum nostrarum.* Et infra: *Luitoldus habitabit in domo Curtiferi Stauffen: reliqui Sacerdotes cum Diaconibus, habitabunt in casis in strata versùs Hotmar.*

Nu. 233.
Ius mixto-
rum Colle-
giorum
Mares,
Clericos,
non Ca-
nonicos
evocat.

Quæ ibi mentio *Canonicorum* & solas autem Feminas à Fundatione ad Electionem Abbatissæ Freckenhorstensis vocari, verbis istis liquidissimè constat: *Adoptamus filias ingenuas &c. post mortem meam prefigimus ipsis Thiatildam, Dei famulam, qua ipsas regat: quâ decedente NB. SORORES* (omittuntur hic Presbyteri & Diaconi) *ALIAM &c. ELIGANT*, & infra: *Thiatilda, aut illius in perpetuum SUCCESSORES à SORORIBUS ELIGENDÆ.* En solæ Sorores & Feminae vi Fundationis Freckenhorsti, non autem Presbyteri & Diaconi eligunt; ut scias illos primitus haud fuisse Canonicos, utpote voce in Capitulo carentes, sed fundatos, ut *Aeterno Deo Oblationem faciant, pro Remedio salutis animarum* pro Fundatoribus, & Virginibus Canonicabus in Divinis subserviant. juxta Num. 219.

Nu. 234.
Collegia
hujusmodi
à digniore
& numero-
sore Cano-
nicarum
parte, Col-
legia Ca-
nonissarum
vocanda.

Et hinc Gregorius nonus circa Annum 1230. quando jamtum Presbyteri in Seculares Canonicos evaserant, vide Num. 218. Nomenque Canonicorum usurpabant, eos non Canonicorum dignatus est Nominè in *C. Dilecta de Major. & Obed.* sed simpliciter *Clericos* appellavit, ibi: *Cùm ipsa plerumque Canonicas suas, & Clericos &c.* Et infra: *Mandamus, quatenus dictas Canonicas & Clericos &c.*

Ex quibus omnibus quàm clarum est, Canonicas Canonicis in Collegiis mixtis Dignitate peræquè ac numero antestare, tam consequenter evidens est, isthæcce Collegia à digniore & potiore parte Canonicarum dijudicanda, adeoque indubitatè Dispositioni Capituli *Indemnitatibus*, freudentibus etiam Adversariis permitenda esse.

S. QUARTI ARTICULUS QUINTUS.

Deducit decimam, & undecimam Rationem.

Nu. 235.
Mixtum
regulatur à
simplici si
ab hoc ori-
ginem tra-
hat.

Ratio decima: Quando Mixtum habet Originem suam à simplici, regulatur à simplici; *Tuschus litt. M. concl. 2927. n. 10.* Rem enim à suâ Origine metimur. *L. id quod 33. ff. de donat.*

Sed Collegium Freckenhorstense, quod juxta primogeniam Fundationem solas Sorores ad Electionem Abbatissæ vocabat juxta Num. 232. ab origine primâ erat formaliter simplex. Dico formaliter simplex; quia licet ab origine primâ Freckenhorsti jam adessent Presbyteri, qui Canonicabus inservirent, fidem tamen cum

cum Canonici non essent ante desertam à Canonicabus communitatem, nec eligerent Abbatissam, nec constituerent cum Canonissis Capitulum; formali Capituli simplicitati non officiebant.

Ergo saltem Abbatissa Freckenhorstensis, utpote Collegii ab origine primâ simplicis, adeoque regulandi jure simplicium, necessariò debet esse *Tricenaria*; cum ipsi Adversarii concedant Abbatissas simplicium Collegiorum subjectas esse *Capiti Indemnitatibus*.

Ratio undecima (quæ cum præcedente specialiter tenet in Collegio Freckenhorstensi) non est Collegium Freckenhorstense tam judicandum juxta Regulas, & Leges, quæ de *Mixto*, quam quæ de *Principali* & *Accessorio* circumferuntur; quia ex *Foundatione Freckenhorstensi Num. 232.* citatâ patet, quòd Capitulum Freckenhorstense, in quo vi *Foundationis solæ Sorores ad Electionem Abbatissæ* vocantur, primitus constet ex *Sexu feminino solo*, cui postea accesserunt *Mares*, in partem juris eligendæ *Abbatissæ* admissi, & ex simplicibus *Presbyteris in Canonicos* transformati, eo utique tempore, quo per *Canonissas à vitâ communi ad singularem saltus est factus*, de quo tempore ita loquitur celeberrimus *Antiquitatis Indagator Vanespen J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 20.* *Habebant Presbyteros, qui Canonicabus Sacra ministrabant, eaque exequerentur, qua Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit. Hi primitus etiam ex communibus Monasterii bonis alebantur. At dum Canonice ad vitam singularem transiére, etiam ipsi Presbyteri (scilicet antecedenter nequaquam Canonici, sed simplices adhuc Presbyteri) sensim in Canonicos Seculares transiére.* Ex quibus inferri videtur, quòd omnia pro *Canonissis* fundata Collegia non antè facta sint formaliter duplicia, seu mixta, quam quando eorum simplices Presbyteri, derelictâ à Canonicabus communitate, *Canonici Seculares* & membra *Canonissalium Collegiorum* evaserunt. Quo in *Systemate Collegia pro Canonissis fundata à primâ origine non formaliter quidem, sed tantum fundamentaliter duplicia & mixta fuissent. Fundamentaliter*, inquam, quòd ab origine primâ tantum *Duplicitatis & Mixturae* fundamentum haberent, in suis simplicibus Presbyteris, olim in *Canonicos* & in partem Collegii transiituris.

Sed quidquid sit de hoc *Systemate* circa alia *Canonissarum Collegia* (quod hîc examinare non attinet) id certò obtinet circa *Freckenhorstense*: in quo licet *Presbyteros, nec Canonicos, nec Electores Abbatissæ* faciat *prima Fundatio*; tales tamen secuta effecerunt tempora. Unde saltem in *Freckenhorstensi Collegio* (quidquid sit de aliis) *Canonissæ* sunt *Principale*, *Canonici Accessorium*; nam dicitur *principale id, cujus species major est. L. 19. §. 13. ff. de Auro & Argent. legat. Et potentior. L. 32. §. 1. eod. Et cujus rei ornanda (seu, ut Veteres legunt, ordinanda) causâ res altera adhibetur, Rosener in Thesaur. L. 1. c. 2. n. 10. V. Declaratio.* Quàm hæc omnia quadrant *Canonissis*, revidere hujus *Paragraphi 4ti totum Articulum 4tum.*

Nu. 236.
Freckenhorstense Collegium ab initio simplex fuit.

Nu. 137.
Freckenhorsti non Regulis Mixti, sed Regulis de Principali, & Accessorio non.

Nu. 238.
Quid Prin-
cipale,
quid Ac-
cessoriū
dicatur.

Proprie autem *Accessionum* nomine tantum ea veniunt, qua extrinsecus accedunt. *Hottom. in Lexico. Accessorium* verò idem est, quod *Accessio*. *Schardius in Lexico. & denotat id, quod Principali accedit seu adjungitur, teste Spigel in Lexico. Rosener loc. cit.*

Ut hæc conveniunt *Freckenhorstensis* saltem *Canonicis* ! qui è simplicibus *Presbyteris*, extra *Capitulum & Jus Vocis positus*, successu temporis *Canonicus* facti, *Canonissis* numero majoribus, potentioribus, dignioribus ad *Collegii* ornatum sunt superadditi.

Jam autem notissimi & tritissimi *Juris* est, quòd *Accessorium sequatur naturam sui Principalis*, *Cap. Accessorium 42. de R. 7. in 6. L. Etiam si 8. C. de jure dot.*

Nu. 239.
Accessoriū
sequitur
naturam
Principalis,
etiam in
Pœnali-
bus, Cor-
rectoriis,
& Exor-
bitantibus.

Etiam in *POENALIBUS, CORRECTORIIS, & EXORBITANTIBUS*. *Aym. Cravet de Antiq. tempor. p. 4. §. videamus modò n. 36. Nicol. Everhard. in loco à ration. Legis larga, n. 14. Villagut. de extensione Legum Corrector. & Pœnal. simul n. 266. Rosener in Thesaur. L. 1. c. 20. n. 9. vers. hinc etiam.*

Quare quamvis fingeremus *Dispositionem Capituli Indemnitatibus* esse *Pœnalem, Correctoriam, Exorbitantem*, & tamen æquè comprehenderet *Collegia*, in quibus (ut *Freckenhorsti*) *Canonissæ* sunt *Principale*, & *Canonicus Accessorium*; quàm ea, in quibus solæ degunt *Canonissæ*.

Adde, quòd idem sit de *Principali & Accessorio* *judicium*. *Hieronym. de Monte Tract. de Finib. Regund. c. 5. n. 13. Rosener loc. cit. num. 10. vers. Est hæc Regula.*

Nu. 240.
Hinc cum
Canonissa
sint Prin-
cipale, Ca-
nonici Ac-
cessorium,
totum Col-
legium re-
gulatur
jure Cano-
nissarum.

Ergo ut *Collegia simplicia Canonissarum* subjacent *Capiti Indemnitatibus* secundum *Adversarios*, ita & ista, in quibus *Canonissæ* (ut *Freckenhorsti*, imò ubique) sunt *Principale; Accessorium* *Canonicus*.

Sphi QUARTI ARTICULUS SEXTUS.

Duodecimam de Mixto, & ultimam tractat Rationem.

Nu. 241.
Attenden-
da hic so-
lum Ele-
ctio passi-
va, qua
utique sim-
plex est.

Ratio *duodecima* : Cùm hic præcisè agatur de *Electione passivâ*, solùmque examineretur, quam ætatem habere debeat *Eligenda*, quæ semper est *Femina*; sitque *Electio passiva* solius *Feminae* indubitatè semper *simplex*; impertinens est, & obtorto (quod ajunt) collo huc tracta objectio, aut potiùs cavillatio de *Mixto*; nam hic solæ qualitates respiciendæ sunt, quæ concernunt *Personam eligendam*; sicuti si ageremus de *Electione activâ* præcisè, considerandæ forent qualitates, quæ eli-

Eligentes concernunt. Et hinc *Gloss. in C. Indemnitatibus §. Sanè in V. Non obstante*, rectè iudicat, quòd si Femina eligant in Collegio mixto v. g. Priorem, Electio passiva, & persona electa non sit regulanda iure Capituli *Indemnitatibus*; quia Persona eligenda non est Femina, sed Mas, & Mas ad Regimen non indiget triginta annis: Electio autem activa Feminarum reguletur Capite *Indemnitatibus*, ita ut Eligentes debeant esse professæ, legitimæ ætatis, possint accedere, collationem zeli ad zelum omittente, & his similia.

Imò si mixtim eligant Canonissæ & Canonici Abbatissam, Mixtura illa non impedit, quò minus Electio activa Canonissarum, quatenus à Canonissis procedit, reguletur iure Capituli *Indemnitatibus*, ut expressè decidit Rota in Magistrali illà Decis. 17. post Tamburinum de Jure Abbat. in Leodiens. Abbatissatûs n. 7. 8. & 9. ibi: *Quod procedit etiam in Electione Abbatissæ, quæ faciendâ est à Mulieribus simul cum Masculis*, ut tradit Joann. Andr. in d. C. *Indemnitatibus*. sub num. 3. *V. Canonici. Et Geminian. in §. supradictâ n. 4. qui dicunt prædictum textum habere locum, etiam quando Canonici Seculares adsunt simul cum Mulieribus. Et bene facit, QUOD CONSTITUTIO, ETIAM EXORBITANS, DISPONENS DE RE SIMPLICI EXTENDITUR AD ACTUM MIXTUM*, quantum ad illas qualitates, quæ concernunt Personas facientes actum simplicem, prout illa qualitates interveniunt in actu mixto. Quidquid dicendum sit, quantum ad qualitates, quæ respiciunt alias personas, quæ faciunt actum mixtum, ut post *Glossam in dicto §. sanè in V. non obstante circa finem*, declaravit Geminianus sub num. 7. vers. nota optimam glossam. Et hoc maxime quoad computanda vota Mulierum, in quibus ratione quâdam speciali constitutum est, ut attendatur solus numerus; non autem zelus, nec meritum, ne, ut dicit Joann. Andr. in d. C. *Indemnitatibus* num. 3. (quem ibi sequuntur Anchar. in vers. 18. Nota Geminian. §. si qua. vers. ut autem) ad invicem sibi inferant opprobria, & convitia, revelando ipsarum secreta. Que ratio quo ad ipsas feminas eligentes militat in Electione Abbatissæ, si unâ cum illis Masculi interveniant, præsertim in hoc casu Virorum. arg. L. queritur ff. de statu homin. Ergo multò magis Electio passiva, quæ omnino simplex est, & respicit solam Feminam, quando præcisè de ejusdem qualitatibus, & præsertim de tricennali ætate est quæstio, regulanda erit iure Capituli *Indemnitatibus*.

Nu. 242.
Mixtura
Collegii ne-
quidem
activam,
quæ certò
est mixta,
Capiti In-
demnit.
suberabit,
multò ergo
minus
passivam,
quæ sim-
plex est.

Nec Mixtura Virorum, & Mulierum, quæ in solâ Electione activâ est, Electionem subtrahere poterit Dispositioni Capituli *Indemnitatibus*; cum usque ad eò illa Mixtura nequidem ipsam Electionem activam, in quâ tamen intervenit, quatenus respicit qualitates Eligentibus Mulieribus præscriptas, dispositioni Bonifacianæ subducatur.

Confirmatur primò: secundum prædictam Decisionem Rotalem (quæ in hac materia Magistralis est) *CONSTITUTIO ETIAM EXORBITANS, disponens*

nens de re simplici, extenditur ad actum mixtum, quantum ad illas qualitates, quæ concernunt personas facientes (per se præcisè) actum simplicem, prout illæ qualitates interveniunt in actu mixto. Hinc licet Femine in eligendo concurrunt cum Viris, tamen possunt post Electionem accedere ad Electam ab aliis; item non erit adhibenda Collatio zeli & numeri, non obstante, quòd in his duobus Capitibus Dispositio Capitis Indemnitatibus exorbitans sit, & certè correctoria veterum Jurium, ut expressè docet Gloss. in Cap. Indemnitatibus in fin. l. in multis, & V. Additio dic plenius.

Fac ergo, vel finge, Caput Indemnitatibus circa præscriptam 30. annorum ætatem reverà esse correctorium Juris, reverà esse exorbitans; nihilominus tamen cum illa qualitas Tricennalis ætatis respiciat solùm Abbatissam eligendam, quæ utique utpote Persona simplex mixturam non inducit, sed omnimodam simplicitatem; extendet se ad actum etiam mixtum Electionis à Feminis & Viris factæ, quoad illam qualitatem, quæ concernit Personam Electæ, omnino simplicem; imò cum illa qualitas se tantùm teneat ex parte Electionis passivæ, & passiva Electio sit simplicissima, non hinc versamur in casu Mixto, sed simplice, adeoque hinc Dispositio Capitis Indemnitatibus plenè intrat.

Nu. 243.
S. Congregatio & Rota Electionem Munsterbilsensem subjecerunt Cap. Indemnitatibus non obstante Mixtura.
Nu. 244.
Exploditur Wamesius singularis, S. Congregationi Rota, Responsis binarum Universitatum, & unanimi Authorum sententia contrarius.
Nu. 245.
Wamesius agit de Electione Decani non Abbatissa.

Confirmatur secundò fortissimè, & ad plenam victoriam fortissimè: Rota, & Sacra Congregatio in Decis. 17. post Tamburinium abjudicant Abbatissatum S. Amoris Munsterbilsensem Ellsæ (etsi, ut Num. 7. illius Decisionis liquet, Electio facta sit à Canonissis & Canonicis Munsterbilsensibus) ex eo præcisè, quòd Ellsæ non fuerit triginta annorum juxta C. Indemnitatibus, ut fusè ostendi à Num. 62. Ergo corrui idololum illud, quod hæctenus ex mixto fabricârunt, & veritati opposuerunt Adversarii; manifestumque est, Mixturam non officere Capiti Indemnitatibus.

Atque ob duodenas has Rationes intrinsecas (à quibus proposita Veritas illustrior est, quàm à duodenis signis suis Zodiacus) non miror amplius, quòd tam unanimiter & binæ Florentissimæ Universitates Colonienfis & Trevirensis, & gravissimum Rotæ Tribunal in Leodiensi Abbatissatûs sæpe cit. alibique, & S. Concilii Congregatio, & Authores quarumcunque Nationum univèrsi in eo conspiciunt, quòd mixta Canonissarum Collegia Dispositioni Capitis Indemnitatibus penult. indubitatè sint subiecta.

Nec audiri quidem meretur in contrarium Wamesius, quem unum unicum post excussas tot Bibliothecas, post evolutos tot Authores, Quinque-Viri Westeholtici pro se citant de Jure Pontificio Cons. 20. nam primò Wamesius illic non de Electione Abbatissæ, sed de Electione Decani, scilicet Nivellenfis, agit. Et Nos ultrò damus, quòd talis Electio non sit subiecta Dispositioni Capitis Indemnitatibus; sed quid tum? de Jove ille, Nos de Junone loquimur.

Secundò contradicit sibi ipse in isto Consilio Wamesius, dum Electionem Decani

ciani

cani subtrahit Dispositioni Capitis *Quia propter*. de Elect. & Capitis Indemnitati-
bus, quod facta sit à Collegio mixto; quasi verò hæc Jura non agant de Electione
 Collegii mixti, dum tamen Num. 2. hujus suæ rationis immemor Electionem
 Abbatisæ ejusdem mixti Collegii Nivelensis Dispositioni Capitis *Quia propter*
 subjicit. Ibi: *Cùm igitur in utriusque Sexûs Collegiatâ istâ Ecclesiâ S. Gertrudis*
Nivelensis principalis, & primaria Dignitas sit ipsa Abbatissalis Dignitas &c. in
cujus Electione ob id etiam observari solet forma dicta Conciliaris Constitutionis.

Nu. 246.
 Wamesius
 sibi ipsi
 contrarius.

Nam si tenet generalis ratio Wamesii, quod Caput *Quia propter* & Caput *In-*
demnitibus non extendant se ad Electiones Collegiorum mixtorum, quia casus
 mixti pro omissis habentur, æquè Caput *Quia propter* in Collegio mixto se non
 extendet ad Electionem Abbatisæ quàm Decani, quia vel utrobique, vel neutriubi
 obstat Mixtura. Authori autem sibi met ipsi contradicenti quantum deferen-
 dum sit, quis nescit?

Tertiò: Wamesius non obstante Mixturâ subjicit Electionem Abbatisæ Nivel-
 lensis Capiti *Quia propter*, ergo eandem pariter subjicere debet Capiti *Indemnitati-*
bus, quia nulla ratio dari potest, cur Mixtura officiat magis Capiti *Indemnitati-*
bus, quàm Capiti *Quia propter*. Si autem Wamesius Electionem Abbatisæ
 in mixto Collegio Nivelensi subjiciat Capiti *Indemnitibus*, subjiciet pari modo
 Electionem Abbatisæ in mixto Collegio Freckenhorstensi. Quod si faciat, à
 nobis stat, non ab Adversariis Wamesius.

Nu. 247.
 Wamesius
 in suis
 principiis
 debet Colle-
 gia mixta
 Cap. In-
 demnit.
 subdere.

Quartò: errat Wamesius, dum dicit, Electionem Decani in Collegio mixto
 non pertinere ad C. *Quia propter* cit. Rota enim in Decis. 196. per totam part. 19.
 contrarium decidit, dum contra sensum Wamesii firmavit ibi in Electione Deca-
 nissæ servandam esse formam *Capitis Quia propter* cit. An errantem sequemur?

Nu. 248.
 Error Wa-
 mesii.

Quintò: in Consilio illo 20. Wamesius non *decisive*, sed *consultive* locutus est.
 Nempe naufragæ Electioni quancunque tabulam (ut in naufragiis fieri assolet)
 Wamesius porrigere voluit: *valeat, quantum valeat*. Scimus autem, quan-
 tum privatorum Jurisconsultorum Consiliis sit deferendum; quæ passim non tam
 Veritati & Justitiæ, quàm gratiæ elaborantur.

Nu. 249.
 Wamesius
 locutus est
 consultive,
 non deci-
 sive.

Rectè ait Cothman 3. Conf. 38. n. 332. *Experientia testatur, Consilia &*
Responsa plerumque amore magis eorum, qui ea expetunt, quàm Veritatis & Justi-
tia dari.

Nu. 250.
 Quàm pa-
 rum pri-
 vatorum

Rectè Joseph Lud. conclus. 12. circa fin. *Doctores, inquit, nostri, dummodo*
superlucrentur, scribunt pro quâ parte ab illis Consilium petitur; & eam partem
defensare conantur, sive justè, sive injustè; quia DD. sape aris magis, quàm cha-
ritatis studio ducuntur in consulendo.

Conful-
 tationi-
 bus &
 Responsis
 deferendum
 & quare.

Rectè Joan. Surdus in *Præfat. 1. Vol. Conf. Vers. Equidem: Quæ in Responsis*
dicuntur, non satis fidei apud prudentes Judices habent, quod non omnibus semper
Veritatem assequi; sed non fundatis, & non admodum consistentibus argumentis,

deli-

deliniendo, eam, quæ magis ex re litigatorum esset, sententiam tueri, cura fuerit.

Unde bene & rectè judicare volentem non nuda Juris-Consultorum Responsa, quæ pro dolor! hodie nimis leviter, & ut ille agebat, superficialiter, non medulliter conduntur, sed mandata ac Leges Divinas, & humanas intueri, atque sequi oportet. Rosener, in Thesaur. L. 3. c. 119. n. 3.

Nu. 251. Quæ tamen de privatorum lictorum, minimè autem de integrorum Collegiorum, & Florentissimarum Universitatum Responsis intellige; quia pro Collegiorum Responsis stat præsumptio. Klock. in Epistol. Dedicatoria Tom. I. Consil. §. 20.

Unde incidenter colliges, quid Wamesii, privati Doctoris Consilio, si fortè nobis contrarium sit; quid contra duarum Universitatum Florentissimarum concordii, nostræque Sententiæ subscribenti Responsò sit tribuendum.

Nu. 252. Sextò: tantùm valet Author, quantum ejus, quam allegat Ratio; quia Autoritatibus eatenus creditur, quatenus allegant, & lege vel ratione probant cap. Qualliter 24. de accusat. Nec spectandum quis, sed quid dicat. C. Intelligentia. de verbor. signif. Can. secundum 8. dist. 19. jam autem Ratio, quam allegat Wamesius loc. cit. ex triplici capite, est evidenter falsa, adeoque totidem titulis nulla; nam evidenter falsum est, quòd mixta Canonissarum Collegia non vocentur simpliciter Collegia Canonissarum, sic enim hujusmodi Collegia quotidie simpliciter appellari demonstravi à Num. 202. & à num. 209.

2dò: evidenter falsum est, quòd de Collegio Canonissarum composito vel mixto, nihil capite Indemnitatibus cautum sit; nam cum tempore illo quo caput id conditum est, pleraque omnia Canonissarum Collegia, (ut evici num. 150.) imò omnia omninò, quæ à primâ origine pro Canonissis fundata fuere (vide num. 193.) mixta fuerint; de mixtis capite Indemnitatibus omnino, imò potissimum actum esse necessariò sequitur v. num. 194.

3dò: evidenter falsum est quòd C. Indemnitatibus. & C. Quia propter. in Mixto Nivellensi non teneant; potissimum quod in hac Ecclesiâ potior sit Sexus Mulieris; nam è contrario mixtum sequitur naturam sui simplicis Potioris magis digni, potentioris, prævalentis, ut fusè præbavi à num. 215. Et hinc, quia in mixto Collegio Nivellensi, & Freckenhorstenensi omnibusque mixtis (ut probatum est à num. 216.) Canonissæ potiores, magis dignæ, potentiores sunt, & prævalentes; ad C. Indemnitatibus pertinent. Nulla igitur est Ratio Wamesii; per consequens nulla in hoc puncto Wamesii Autoritas.

7mò: unicæ & falsissimæ Wamesii Ratiunculæ, duodenas, quas supra fusiusculè deduxi, solidissimásque oppono rationes.

Nu. 254. Falsa Wamesii Ratiuncula, duodena. 8vò: una Hirundo non facit Ver; Unus testis, nullus Testis. Unicus Wamesius

mesius, si (quod tamen valdè dubitatur) se nobis opponeret; quid tum?
nam

9no: non est tam absurdum deliramentum, quod Defensorem non inveniatur, ut ait Varro: nec est mendacium tam impudens quod assertorem non habeat, ut dixit Plinius teste Valentino Mangionio in Auctario Apologia pro Votor. solemnitate in fine. In illâ ergo hypotheli (falsâ an verâ, parum curo) quod Wamesius contra nos, pro Adversariis faciat gloriantur, per me licet, Adversarii, quod sua sententia non minore gaudeat prerogativâ, quàm absurdissimum quòdque deliramentum, vel impudentissimum mendacium; dum æquè ista, saltem unum unicum Defensorem habeat, & Assertorem. Interim ego

Decimò: bono isti, & unico Belgæ Wamesio (qui tamen, si rectè intelligatur, nostram magis; quàm Adversariorum stabilit sententiam) præter Zypæum Vanespenum, Belgas; totius Belgii immemorabilem praxin (quam probavi à n. 123.) adcoque totius Belgii unanimem consensum; & præterea

Undecimò: Duarum Florentissimarum totius Germaniæ Universitatum conformente Responsum, item Magistralem Rotæ Romanæ Sententiam in Leodiensi Abbatissatûs, in causa Electionis Munsterbillsensis dudum editam; item geminam ejusdem Rotæ Decisionem, in hoc ipso Freckenhorstensis Electionis Negotio, primitus (dum suis adhuc duntaxat momentis, & meritis hæc causa libraretur) emanatam; nec non irrefragabilem, duplicatamque Sacræ Congregationis Declarationem, ac denique unanimum, omnium aliorum Autorum, Germanorum, Belgarum, Lotharingorum, Gallorum, Italicorum, Hispanorum &c. &c. indubitatamque oppono Sententiam. In quibus circumstantiis, etsi solus & unicus nobis obstreperet Wamesius; nihilo tamen seciùs.

Duodecimò & ultimò: Moraliter evidens, & inconcussa maneret Sententia nostra; cum censeatur satis ceriò & clarè constare de Mente Legislatoris, & sensu Legis, quando circa talem Materiam omnes aut FERE omnes Interpretes aut Autores conveniunt. Ut ex W^rex aliisque evici num. 34. Quare, ut ad Romanorum Advocatorum Quincuncem, me convertam,

I nunc; de Mixto cane Magna Crepundia! majus

Edere non poteras simplicitatis opus.

Sed jam prima mei pars est exacta laboris, (a) quo Adversariorum figmenta refuto, convello, proculco, dissipò, exhibilo.

(a) Ovidius.

0 3

opponitur solidissima Ratio- nos. Nu. 255. Singularitas Wamesio obstat, Nu. 256. Nil tam falsum, quod non Defensorem habeat

Nu. 257. Unico Wamesio opponitur praxis totius Belgii, triplex Sententia Rotæ, duplex Declaratio Sacræ Congregationis, binæ Florentissimarum Universitatum Responsa, unanimis denique aliorum Autorum ex omni gente consensus. Nu. 258. Non obstat Wamesius quin Sententia nostra certa sit, & evidens.

CAPUT